

ZPRÁVA O VNITŘNÍM HODNOCENÍ KVALITY UNIVERZITY KARLOVY

2017

Projednáno Vědeckou radou Univerzity Karlovy dne 21. září 2017
Schváleno Akademickým senátem Univerzity Karlovy dne 6. října 2017
Projednáno Správní radou Univerzity Karlovy dne 10. října 2017

Obsah

ÚVOD	1
POJETÍ A SYSTÉM ZAJIŠŤOVÁNÍ A VNITŘNÍHO HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ ...	1
Legislativní ukotvení systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality	3
Ustavení nového samosprávného orgánu – Rady pro vnitřní hodnocení a sítě koordinátorů kvality na fakultách	4
KOMPLEXNÍ HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ	5
Vlastní hodnotící zpráva univerzity karlovy 2004-2012	5
Analýzy a hodnocení v projektu kredo (2014-2015)	11
Mezinárodní hodnocení Univerzity Karlovy	11
Sebehodnotící zpráva Univerzity Karlovy	14
Bilanční zprávy	15
ZAJIŠŤOVÁNÍ A HODNOCENÍ KVALITY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH ČINNOSTÍ UNIVERZITY KARLOVY	15
Vzdělávací činnost	15
Věda a výzkum	25
Zapojování do veřejného života	31
Podpůrné činnosti	32
NEJVÝZNAMNĚJŠÍ BUDOUCÍ KROKY V SYSTÉMU ZAJIŠŤOVÁNÍ A HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ	41
Komplexní hodnocení studijních programů	42
Hodnocení programů celoživotního vzdělávání	43
Komplexní systém hodnocení tvůrčí činnosti	43
PŘÍLOHA 1: PODKLADOVÉ DOKUMENTY	44
PŘÍLOHA 2: ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z MEZINÁRODNÍHO HODNOCENÍ UNIVERZITY KARLOVY V AKADEMICKEM ROCE 2016/2017	45

ZPRÁVA O VNITŘNÍM HODNOCENÍ UNIVERZITY KARLOVY

ÚVOD

Zpráva o vnitřním hodnocení kvality vzdělávací a tvůrčí činnosti a souvisejících činností Univerzity Karlovy byla zpracována na základě hodnocení, která byla na univerzitě provedena převážně v období uplynulých pěti let. Velká většina z nich přitom vycházela zejména z metodologie používané Evropskou asociací univerzit, která se opírá o *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*, neboť vychází z toho, že kvalita vysoké školy se odvíjí od jejího poslání a zaměření, a nabízí základní principy, jimiž by zajišťování a hodnocení kvality mělo být vedeno, nikoli vymezení kvality platné pro všechny instituce a situace.

Tato zpráva v souladu s požadavky vnitřního předpisu Univerzity Karlovy obsahuje zejména popis toho, jaká proběhla hodnocení, jejich hlavní výsledky, přijatá následná opatření, vyhodnocení silných a slabých stránek, příležitostí a rizik, resp. doporučení pro další rozvoj univerzity a systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality (čl. 9 odst. 6 a 7 Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality).

POJETÍ A SYSTÉM ZAJIŠŤOVÁNÍ A VNITŘNÍHO HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ

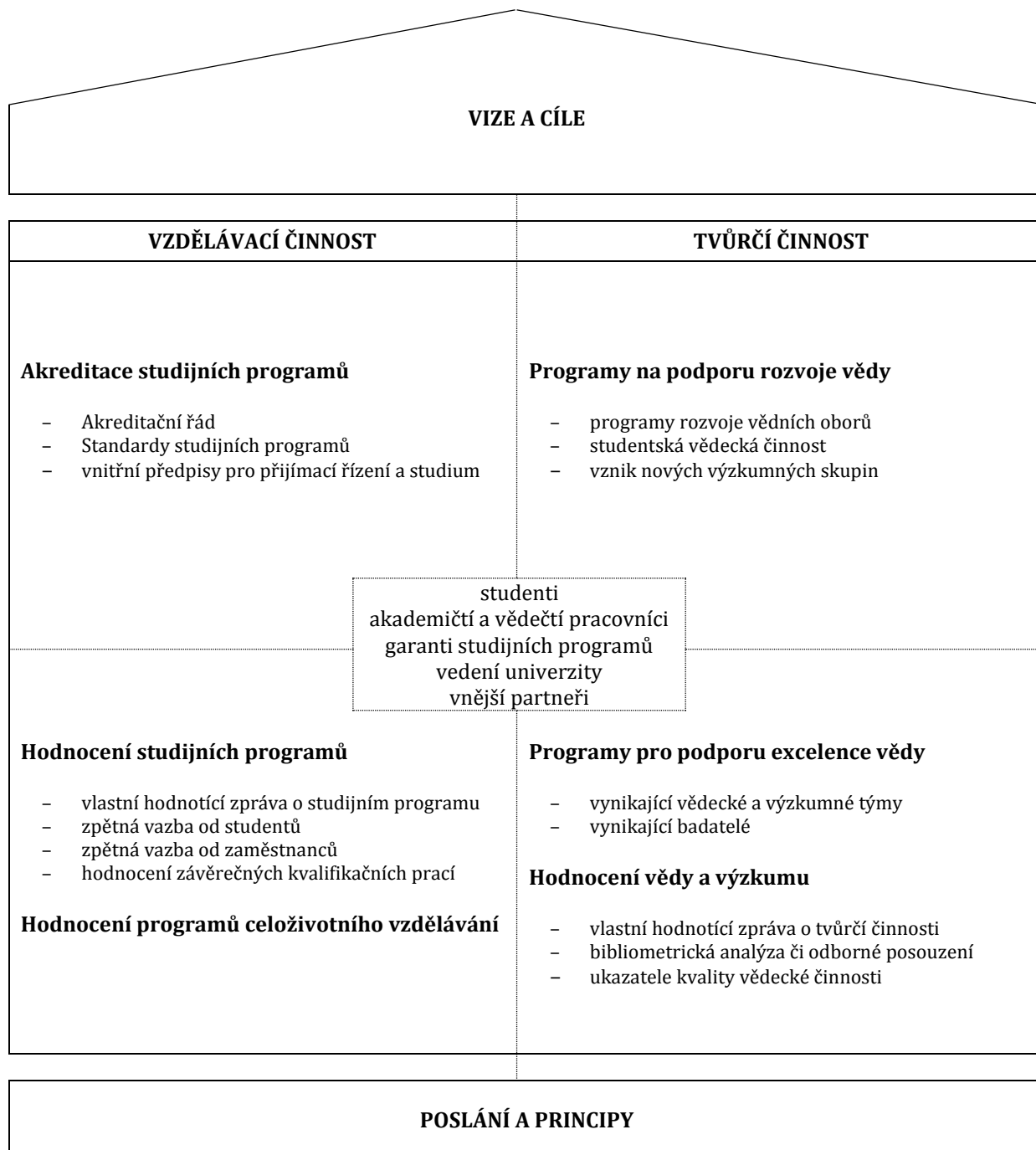
Univerzita Karlova pojímá svůj systém zajišťování a hodnocení kvality v souladu s metodologií používanou Evropskou asociací univerzit, tj. považuje jej zejména za nástroj, který jí pomáhá **posilovat samosprávnou působnost a odpovědnost za kvalitu činností** na celouniverzitní úrovni i na úrovni fakult a dalších součástí. Jeho pojetí, účely hodnocení, principy, z nichž univerzita vychází, architektura, role jednotlivých aktérů a další pravidla a postupy jsou ukotveny vnitřním předpisem *Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení Univerzity Karlovy*, který byl schválen Akademickým senátem Univerzity Karlovy s účinností od 1. února 2017.

Účelem zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy je podpora rozvoje univerzity v souladu s evropským pojetím kvality univerzitního vzdělávání a vědecké činnosti, jež podporuje rozvoj jedince a jeho přípravu na život ve stále komplexnější společnosti, učitele, jeho rozvoj a spolupráci se studenty ve svobodném akademickém prostředí a přípravu absolventů, kteří se dokáží uplatnit na domácím i mezinárodním trhu práce a kteří dokáží pracovat s nejnovejšími poznatky, uchovávat, šířit a dále posouvat dosavadní výsledky, jichž lidstvo dosáhlo, v oblasti vědecké, technické, kulturní i společenské. Kvalitou Univerzita Karlova podle svého vnitřního předpisu rozumí naplňování standardů, které klade na své činnosti, nebo překračování obvyklé praxe, a to v souladu s jejím posláním a s jejími cíli. Pojetí kvality, které je v konkrétním případě použito, je určeno kontextem.

Principy, z nichž Univerzita Karlova v oblasti zajišťování a hodnocení kvality dlouhodobě vychází, jsou zejména respekt k vnitřním kulturám, prostředím fakult, dalších součástí i specifickým pěstovaných oborů, zapojování akademických, vědeckých i ostatních pracovníků, studentů, absolventů a dalších relevantních aktérů do zajišťování a hodnocení kvality, transparentnost, věcnost, odbornost a etičnost hodnocení, kritické posuzování, které je založeno na ověřených údajích a zasazeno do kontextu, a maximální míra zveřejňování všech věcí, které se zajišťováním kvality souvisejí. Cílem těchto principů je podpora kultury kvality instituce založené na silné akademické samosprávě, sounáležitosti a partnerství mezi jednotlivci, součástmi i obory, vzájemné komunikaci a respektu.

Zajišťování a vnitřní hodnocení kvality **vychází z vymezení poslání a činnosti univerzity**, jak je uvedeno v jejím Statutu (mise), a z koncepce jejího rozvoje formulované v jejím strategickém záměru (vize). Hodnocením kvality je pak ověřováno, do jaké míry se daří univerzitě plnit své poslání a cíle, dodržovat standardy, které na své činnosti klade, a do jaké míry se jí daří tyto

standardy překračovat. Na základě hodnocení univerzita formuluje nové podněty pro svůj rozvoj, které promítá do nového strategického záměru jakožto základního rozvojového dokumentu. Hodnocení se opírá zpravidla o strategické, koncepční, bilanční, analytické a další dokumenty univerzity, fakult a dalších součástí, údaje z informačních systémů univerzity, fakult či dalších součástí a jiných veřejných zdrojů či zdrojů dostupných univerzitě. Důležitým mechanismem je **vlastní hodnocení** zpracované do vlastní hodnotící zprávy zpravidla na základě předem vytvořené rámcové osnovy, dále odborná posouzení, dotazníková šetření, bibliometrické analýzy nebo ukazatele sledované ve strategickém záměru a ve výroční zprávě univerzity.

Systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality se tak skládá z **vnitřně propojených zásad, pravidel, procesů a mechanismů**, které vedou nejen ke kontrole **dodržování minimálních požadavků**, ať již jsou stanoveny na národní úrovni příslušnými právními normami či univerzitními vnitřními předpisy, ale zejména **ke zvýšení kvality posuzovaných činností** či oblastí

a také k identifikaci nedostatků v činnosti univerzity a jejích fakult a dalších součástí a vytvářejí mechanismy pro jejich nápravu.

Systém je tvořen **čtyřmi hlavními komponenty**, a to pravidly, standardy a postupy pro vzdělávací činnost, tvůrčí činnost, jakož i související podpůrné činnosti, a dále komplexními dokumenty, které reflektují činnost univerzity a slouží jejímu dalšímu rozvoji.

Jelikož většina prvků systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality a správy univerzity je v případě Univerzity Karlovy uplatňována na fakultách, úlohou vedení univerzity a jejích orgánů je především dbát zájmu univerzity jako celku, vytyčovat základní rámec (zásady, pravidla, procesy a mechanismy, nástroje) pro její rozvoj a poskytovat podporu fakultám a dalším součástem pro oblast vzdělávání, pro oblast vědy a výzkumu (tvůrčí činnosti) a s nimi související činnosti. Systém je proto založen na principu subsidiarity, tj. jeho těžiště se nachází u studentů, akademických, vědeckých a další zaměstnanců, fakult a dalších součástí.

LEGISLATIVNÍ UKOTVENÍ SYSTÉMU ZAJIŠŤOVÁNÍ A VNITŘNÍHO HODNOCENÍ KVALITY

Principiální krok k ustavení systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality univerzita učinila počátkem roku 2017 přijetím vnitřního předpisu, který jej vymezuje, tj. **Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality**. Tento předpis vznikl na bázi léty prověřených nástrojů, k nimž patří zejména postupy a pravidla pro předkládání a projednávání návrhů žádostí o akreditaci, pravidla a postupy pro obsazování pracovních míst akademických pracovníků a související pravidla pro postupy habilitačního a jmenovacího řízení, studijní systém vymezený vnitřními předpisy, hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy, celouniverzitní programy na podporu vědy či institut vlastní hodnotící zprávy, a přípravných prací, které univerzita v posledních třech letech vykonala. Jejich zásadním přínosem je to, že na jednom místě strukturuje a popisují, co Univerzita Karlova touto oblastí rozumí, jaké jsou její účely, principy, jaká jsou pravidla a postupy pro oblast zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, ukotvují činnost orgánů univerzity a jejích fakult a dalších součástí.

V oblasti vzdělávací činnosti předpis kodifikuje již zavedené mechanismy pro rozvoj kvality vzdělávací činnosti ve studijních programech (hodnocení studijních programů studenty, zpětná vazba od absolventů, sledování podmínek, průběhu a výsledků přijímacího řízení a studia, zajištění rovného přístupu k přijímacímu řízení a ke studiu, hodnocení uplatňování absolventů). Nově zavádí hodnocení kvalifikačních prací, systematizuje pravidla pro pravidelná hodnocení studijních programů (např. institut vlastní hodnotící zprávy pro každý hodnocený program, průběh hodnocení apod.) a začleňuje jej do celého systému. V neposlední řadě zavádí hodnocení všech programů celoživotního vzdělávání, založené především na zpětné vazbě od účastníků (dosud tato hodnocení probíhala na bázi dobrovolnosti na některých fakultách). **V oblasti tvůrčí činnosti** Pravidla kodifikují osvědčené zásady a postupy pro přípravu programů na podporu vědy a stanovují koncept univerzitního hodnocení tvůrčí činnosti, které bude zahrnovat tři hlavní složky: vlastní hodnotící zprávu o vědecké činnosti fakult a vysokoškolských ústavů, bibliometrickou analýzu výsledků či jejich odborné posouzení a sledování vybraných ukazatelů vědecké činnosti. Pravidla také institucionalizují hodnocení kvality **podpůrných činností**, která dosud probíhala podle potřeb konkrétní oblasti. Pravidla jejich hodnocení dále propojují s hodnocením činnosti jiných pracovišť, účelových zařízení a rektorátu univerzity a stanovují každoroční povinnost jiných pracovišť a součástí vypracovat a předložit rektorovi bilanční zprávu za uplynulé období a uvádějí její náležitosti. V části věnované strategickým dokumentům podrobněji vymezují ty, u kterých tak nečiní zákon o vysokých školách či jiný právní předpis. Článek věnovaný činnosti orgánů, fakult a dalších součástí univerzity ustavuje celouniverzitní síť koordinátorů kvality, tím, že ukládá rektorovi i děkanům nominovat koordinátora za danou součást zpravidla s přímým napojením na kolegium rektora, resp. děkana.

V oblasti vzdělávací a vědecké činnosti, jakož i činností souvisejících tento systém obsahuje jak prvky, které představují standardy a vytvářejí nezbytné a **nepodkročitelné zázemí**, tak i prvky, jejichž cílem je přispět k **dalšímu rozvoji činností univerzity** (srovnej např. čl. 2 odst. 2 Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, podle něž Univerzita Karlova kvalitou rozumí naplňování standardů, které klade na své činnosti, nebo překračování obvyklé praxe). Do první oblasti patří např. legislativa univerzity, fakult a dalších součástí či postupy a standardy pro akreditaci, do druhé pak kupříkladu hodnocení výuky studenty či připravované komplexní propojení všech hodnocení studijního programu, resp. tvůrčí činnosti.

Zázemí, které definuje **minimální požadavky** na kvalitu činnosti Univerzity Karlovy, vytvářejí její **vnitřní předpisy**, kterých je v současné celkem dvacet šest. Vedle *Statutu* a jednacích či volebních řádů samosprávných orgánů (Akademický senát, Vědecká rada, Rada pro vnitřní hodnocení), jsou jimi například Akreditační řád, Řád přijímacího řízení pro uchazeče, Studijní a zkušební řád, Stipendijní řád, Řád pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy či Řád celoživotního vzdělávání týkající se především vzdělávací činnosti, Grantový řád či Ediční řád týkající se zejména vědecké činnosti, Řád výběrového řízení, Řád habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem či Vnitřní mzdový předpis týkající se zaměstnanců univerzit či Pravidla hospodaření a Pravidla pro správu majetku, jež definují pravidla pro hospodaření univerzity. Na vnitřní předpisy univerzity navazují **vnitřní předpisy fakult a dalších součástí**, resp. **opatření rektora, děkana či ředitele**. Legislativní zázemí univerzity je přitom průběžně novelizováno, a to nejen aby odpovídalo požadavkům národní či evropské legislativy, ale také aby reflektovalo poslání univerzity, ztělesňovalo její vnitřní právní a institucionální kulturu a přispívalo k jejímu rozvoji. V souvislosti s přijetím novely zákona o vysokých školách došlo v letech 2016 a 2017 k rozsáhlé úpravě stávajících vnitřních předpisů, resp. vytvoření předpisů nových. Nově byly schváleny vnitřní předpisy *Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality* či *Řád Rady pro vnitřní hodnocení*, většími změnami vedle Statutu prošly např. *Akreditační řád* či *Řád pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy*. Do konce června 2017 pak byly Akademickým senátem univerzity projednány a schváleny novelizované vnitřní předpisy všech sedmnácti fakult, rozsáhlé úpravy provázely také opatření rektora včetně přípravy řady nových (ve vztahu k zajišťování a vnitřnímu hodnocení kvality se jednalo např. *Standardy studijních programů* či *Náležitosti návrhu studijního programu*).

USTAVENÍ NOVÉHO SAMOSPRÁVNÉHO ORGÁNU – RADY PRO VNITŘNÍ HODNOCENÍ A SÍŤE KOORDINÁTORŮ KVALITY NA FAKULTÁCH

Rada pro vnitřní hodnocení

V souladu s novelou zákona o vysokých školách byl na univerzitě na podzim 2016 ustaven nový akademický samosprávný orgán, **Rada pro vnitřní hodnocení**. Ustavením tohoto grémia získala univerzita garanta systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, který jej spravuje a dále rozvíjí, zabývá se oblastí akreditací, ověřuje, zda jsou naplňovány univerzitní požadavky na kvalitu vzdělávací činnosti ve studijních programech, provádí hodnocení kvality vzdělávací činnosti apod. Zároveň plní roli koordinátora (např. pro oblasti vzdělávání, v nichž působí více fakult či pro kombinované studijní programy), je nezávislým oponentem, který posuzuje naplňování standardů studijních programů, garantem značky „studijní program Univerzity Karlovy“, mediátorem, a garantem jednotného výkladu všech vnitřních předpisů a prováděcích opatření v systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, jakož i standardů studijních programů univerzity, byť případně s oblastně specifickými částmi, hledá rovnováhu a synergie mezi činnostmi uskutečňovanými na fakultách a zajišťovaných na úrovni univerzity.

Rada je jmenována rektorem na čtyři roky na základě návrhů rektora, Akademického senátu a Vědecké rady a jsou v ní zastoupeni členové vedení univerzity, akademičtí pracovníci a studenti. Její kompetence směřují zejména k *přípravě žádosti o institucionální akreditaci* oblastí vzdělávání, *žádosti o akreditaci studijních programů* a následnému *udělování oprávnění uskutečňovat*

studijní programy v rámci institucionální akreditace, jakož i k řízení vnitřního zajišťování a hodnocení kvality a evidenci jeho výsledků (nezastupitelnou roli bude hrát v nově zaváděném hodnocení studijních programů, viz níže v této kapitole).

Legislativní podmínky pro její činnost (vymezení kompetencí, jednací řád, vymezení systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality) na Univerzitě Karlově vedle zákona o vysokých školách a Statutu univerzity vymezují zejména Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality a Řád rady pro vnitřní hodnocení. Tvoří ji **dvacet sedm členů** z řad akademické obce univerzity. Její jmenování členové byli vybíráni na základě návrhů fakult a dalších součástí, resp. Akademického senátu a Vědecké rady tak, aby v ní byly v souladu se Statutem (čl. 9 odst. 1) reprezentovány hlavní obory vědy a oblasti vzdělávání uskutečňované na univerzitě a aby v ní rovněž byli dostatečně zastoupeni studenti. Rada je **vnitřně uspořádána do čtyř panelů**, a to do panelu **pro přírodovědné, lékařské, společenskovědní a humanitní oblasti vzdělávání a vědní obory**, v každém panelu je přitom zastoupen jeden student.

V období od listopadu 2016 do září 2017 proběhlo celkem šest zasedání Rady pro vnitřní hodnocení, programy jednání a schválené zápisy jsou zveřejněny ve veřejné části internetových stránek univerzity.

Sít koordinátorů kvality na fakultách

V první polovině roku 2017 **každá fakulta stanovila svého koordinátora kvality** v souladu s Pravidly systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy. Jejich prvním úkolem bylo zajistit koordinaci přípravy fakultních podkladů pro žádost o institucionální akreditaci a následně spolupráce při zpracovávání.

KOMPLEXNÍ HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ

Mezi nejdůležitější hodnocení, která na Univerzitě Karlově byla předchůdcem institutu zákonem vyžadované zprávy o vnitřním hodnocení, patří předchozí vlastní hodnotící zprávy, včetně té, která byla v období října 2016 až března 2017 zpracována pro mezinárodní hodnocení odborníky Evropské asociace univerzit (*Institutional Evaluation Programme*).

VLASTNÍ HODNOTÍCÍ ZPRÁVA UNIVERZITY KARLOVY 2004-2012

V letech **2010-2013** proběhla na Univerzitě Karlově postupně **rozsáhlá hodnocení čtyř oblastí její činnosti**. Tři z nich, **vědecká a výzkumná činnost, vzdělávací činnost a aktivity spadající pod tzv. třetí roli** univerzity vycházely z pojetí hlavních činností a rolí Univerzity Karlovy, jak byly uvedeny v jejích strategických dokumentech a ve vnitřních předpisech. Čtvrtá oblast, **internacionalizace hlavních činností univerzity**, byla svým charakterem transverzální. Internacionalizace byla jako oblast hodnocení zvolena v návaznosti na základní cíl strategických dokumentů Univerzity Karlovy, stát se mezinárodně uznávanou výzkumnou univerzitou.

Na základě těchto čtyř studií hlavních oblastí působnosti univerzity vznikla komplexní vlastní hodnotící zpráva, která byla projednána Akademickým senátem univerzity na počátku roku 2014. Tato zpráva, jakož i dílčí studie, sloužily jako jeden z hlavních podkladů **pro zpracování dlouhodobého – strategického záměru univerzity pro období 2016-2020**.¹

Pro hodnocení byla zvolena **metodika** Evropské asociace univerzit, **kteřá vychází ze *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area***. Samotný způsob zpracování jednotlivých studií se odlišoval v návaznosti na povahu hodnocených témat. Stu-

¹ Dlouhodobý – strategický záměr Univerzity Karlovy 2016-2020 byl připravován a následně projednáván univerzitními i fakultními grémii od září 2014 po dobu přibližně jednoho roku.

die týkající se oblasti třetí role vycházela výrazně z informací dostupných na univerzitní úrovni (zejména dokumentů a dat shromažďovaných Centrem pro přenos poznatků a technologií a Informačním a poradenským centrem) a dále z výročních zpráv fakult. Studie zaměřená na internacionalizaci naopak výrazně vycházela z fakultní úrovně, nejprve bylo zpracováno sedmáct podkladových studií, které byly fakultám předloženy k vyjádření a na tomto základě upraveny, poté vznikla celková zpráva s využitím těchto materiálů. Oblast studia vycházela také výrazně z fakultních údajů. Nejintenzivnější zapojení fakult a dalších součástí pak bylo využito v případě hodnocení vědecké a výzkumné činnosti. Fakultám a dalším součástem byla zaslána rámcová osnova, identifikující hlavní tematické okruhy v návaznosti na cíle strategických dokumentů univerzity i na tematické podoblasti související s vědou a výzkumem, spolu se základní datovou základnou shromážděnou na základě informačních systémů univerzity a veřejně dostupných databází. Fakulty a další součásti pak byly požádány o případnou revizi dat, hlavně však o vyplnění informací v zaslané rámcové osnově, jejíž zaměření bylo převážně kvalitativní. Požadované informace se týkaly záměrů a cílů v oblasti vědecké a výzkumné činnosti, podpůrných opatření, které fakulty a další součásti v posledních letech v této oblasti přijaly, financování vědecké činnosti, výzkumných záměrů a center, grantových projektů a vědeckých spoluprací, studentské vědecké činnosti a kvalifikačního růstu akademických a vědeckých pracovníků či výsledků a jejich hodnocení. Na základě zpracovaných podkladových materiálů vznikly studie, které byly fakultám a vysokoškolským ústavům k doplnění a případným komentářům. Studie byly pak využity k přípravě univerzitní vlastní hodnotící zprávy.

Jako **výchozí podkladové dokumenty** pro všechny studie sloužily také *Dlouhodobý záměr Univerzity Karlovy pro období 2004-2010*, *Dlouhodobý záměr Univerzity Karlovy pro období 2011-2015* a jejich každoroční aktualizace, výroční zprávy Univerzity Karlovy o činnosti a o hospodaření, a dále obdobné dokumenty fakult a vysokoškolských ústavů, případně bilanční zprávy a informace z dalších veřejně dostupných zdrojů.

Vybrané hlavní výsledky a jejich využití

Výsledky zprávy byly využity zejména pro zpracování dalšího dlouhodobého strategického záměru univerzity pro období 2016-2020, promítnutí závěrů jednotlivých studií lze však ilustrovat i na dalších příkladech.

Věda a výzkum

V oblasti vědy probíhalo hodnocení v době, kdy stávající národní systém financování vědy a výzkumu procházel výraznými změnami. Univerzitní zpráva ukázala, že **výzkumné záměry** (řešené v období 2005-2011, resp. 2007-2013) a výzkumná centra (2005-2011) fakultám a dalším součástem poskytly potřebnou víceletou perspektivu, vedly k integraci výzkumných témat, ke koncentraci výzkumu uvnitř fakult i k podpoře spolupráce, a to jak mezi fakultami, ale i mimo univerzitu, zejména s ústavy Akademie věd České republiky a některými dalšími vysokými školami v České republice. Finanční prostředky, které byly poskytovány prostřednictvím výzkumných záměrů, začalo od roku 2010 nahrazovat **financování dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumných organizací na základě dosažených výsledků**. Díky této změně institucionální prostředky na výzkum a vývoj ze státního rozpočtu přestaly přicházet na Univerzitu Karlovu formou projektů cílených na jednotlivá pracoviště, univerzitě naopak byla poskytnuta souhrnná částka institucionální podpory na základě výsledků její pracovišť v systému hodnocení výsledků vědy a výzkumu. Univerzita Karlova proto zavedla od roku 2011 **vnitrouniverzitní systém podpory vědy a výzkumu** sestávající z *Programů rozvoje vědních oblastí (PRVOUK)*, do nichž investovala převážnou část získaných prostředků (zhruba 75 %). Zbývající prostředky byly rozděleny mezi *Univerzitní centra excelence (UNCE)* zaměřená na mladé badatele a do jisté míry kompenzující nedostatek mechanismů této podpory na národní úrovni, *Soutěž vysoce kvalitních monografií* a program *Bonus*. Celý systém doplňovaly soutěže na podporu studentské vědecké činnosti. Hodnocení ukázalo, že fakulty systém programů přijaly různě, řada jich jej pova-

žovala za přínosný, jiné se k němu, zejména k programu PRVOUK, stavěly kriticky. Zároveň zpráva ukázala, že ve sledovaném období došlo na Univerzitě Karlově ke snížení průměrného věku akademických pracovníků a k personální stabilizaci výrazné většiny oborů, nicméně fakulty se potýkaly s problémy nedostatku finančních prostředků a podpůrných mechanismů pro začínající badatele, resp. pro badatele zahraniční.

Strategický záměr pro období let 2016-2020 jako jeden z dílčích cílů, který by měl univerzitě pomoci dosáhnout toho, aby zabezpečila svůj dlouhodobý rozvoj své vědecké a tvůrčí činnosti a jako celek náležela mezi špičkové evropské výzkumné univerzity, stanovil **připravit nový koncept financování vědecké a tvůrčí činnosti na Univerzitě Karlově**, a to na základě **vyhodnocení dosavadních programů podpory vědecké a tvůrčí činnosti (PRVOUK, UNCE)**. Po pěti letech fungování tak byl systém, zavedený na základě dlouhodobého záměru pro léta 2011-2015, vyhodnocen, a to jak z hlediska přínosu a výsledků, tak i z hlediska jeho přehlednosti či administrativní zátěže. Na tomto základě a při zapracování hlavních cílů strategického záměru pro období let 2016-2020 byl v akademickém roce 2015/2016 **po celouniverzitní diskusi připraven nový koncept**. Ve spolupráci kolegia rektora, rozšířeného kolegia rektora, Vědecké rady a Mezinárodní rady byl následně dojednán a Akademickým senátem univerzity schválen systém několika vzájemně se doplňujících celouniverzitních programů pokrývajících

- základní institucionální financování vědecké činnosti (program PROGRES navazující na program PRVOUK),
- financování studentské vědecké činnosti prostřednictvím Grantové agentury univerzity a soutěže specifického výzkumu,
- podporu mladých a perspektivních akademických pracovníků v rámci nejkvalitnějších skupin základního výzkumu, univerzitních center excelence (pokračující program UNCE),
- podporu zakládání špičkových juniorských týmů, laboratoří a skupin (nový program PRIMUS)²,
- osobní granty pro výjimečné univerzitní osobnosti (nový program Donatio Universitatis Carolinae),
- a soutěž vysoce kvalitních monografií.

Vzdělávání

Zavádění třístupňové struktury vysokoškolského studia bylo jedním z nejdůležitějších cílů dlouhodobého záměru Univerzity Karlovy pro léta 2004-2010. Vlastní hodnotící zpráva zde konstatovala, že vzhledem k formulaci cíle, který od počátku připouštěl nestrukturovat studium tam, kde to nebude pro daný obor vhodné, a hledat optimální podobu strukturovaného studia, se všechny fakulty s restrukturalizací uspokojivě vyrovnaly a cíle koncepčních dokumentů naplnily, byť přistupovaly k restrukturalizaci studia velmi různě. Následujícím dlouhodobý záměr (2011-2015) kladl důraz především na analýzu dopadů implementace strukturovaného studia a tento požadavek se opakoval i v jeho aktualizacích. Tato analýza byla ve spolupráci se všemi fakultami

² Problém s nedostatkem finančních prostředků a podpůrných mechanismů pro začínající badatele, resp. pro badatele zahraniční ukázala i Vlastní hodnotící zpráva 2004-2012. Otevření programu PRIMUS zároveň bylo naplněním dílčího cíle strategického záměru Univerzity Karlovy pro období let 2016-2020, tj. *vytvoření programů finanční podpory pro nově vznikající vědecké skupiny či školy vedené mladými akademickými a vědeckými pracovníky a pro špičkové vědce středního věku, zajištění podmínek pro dosažení vědecké excelence těchto jednotlivců a skupin.*

provedena v roce 2014. Jejím cílem bylo popsat průběh strukturace studia na Univerzitě Karlově, analyzovat vybrané dopady, zejména vertikální prostupnost mezi jednotlivými typy studia (bakalářské studium – magisterské studium – doktorské studium), analyzovat, zda v rámci vertikální mobility na Univerzitu Karlovu přicházejí studenti z jiných domácích či zahraničních vysokých škol, dále identifikovat profesní, semi-profesní a jedinečné studijní programy a obory, které jsou na Univerzitě Karlově uskutečňovány, a zpracovat analýzu studií, které nejsou ukončeny absolvováním. Cílem rovněž bylo tuto oblast vyhodnotit.

Např. v oblasti **vertikální prostupnosti** studie ukázala, že Univerzita Karlova v rámci domácích veřejných vysokých škol patří mezi školy s nadprůměrným podílem nově zapsaných studentů, kteří studovali bakalářský program na jiné než na své současné škole. Jsou-li vzaty v úvahu fakulty a dále údaje za navazující magisterské i doktorské programy, pak při průchodu od bakalářského studia po doktorské studium se bylo možno s nejpodobnější studentskou populací setkat na Matematicko-fyzikální a Přírodovědecké fakultě, s nejproměnlivější naopak na Fakultě sociálních věd, Fakultě humanitních studií, Fakultě tělesné výchovy a sportu a Filozofické fakultě. Přitahování studentů z jiných vysokých škol patří také mezi cíle strategického záměru Univerzity Karlovy pro léta 2016-2020. Akademický senát si pak v roce 2017 nechal zpracovat hlubší studii, zda počet zájemců o studium na univerzitě z jiných vysokých škol neklesá, zda je univerzita stále atraktivní pro studenty z celé České republiky. Studie ukázala, že i v době demografického poklesu se ke studiu na Univerzitě Karlově studenti přihlašují tak jako v předcházejících letech.

Analýza týkající se **studií, které končí předčasným odchodem**, přinesla více otázek než odpovědí, neboť na úrovni celé univerzity se jednalo o první studii svého druhu, jež se navíc z větší části opírala o číselné údaje o průběhu studia. Proto byl ve strategickém záměru univerzity pro období let 2016-2020 stanoven cíl systematicky analyzovat, *jak studenti procházejí studijním programem včetně analýzy příčin jejich předčasného ukončování studia*. Aby mohla být tato problematika zkoumána do větší hloubky a systematicky, byla podána projektová žádost v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání s cílem **vytvořit komplexní systém sledování studentské dráhy od přijetí na Univerzitu Karlovu, přes studium až po absolventská šetření, tj. zjišťovat názory studentů a absolventů longitudinálně**. V rámci projektu (2017-2020) bude rovněž upraven studijní informační systém univerzity tak, aby vzniklo zázemí pro sběr, vyhodnocování a propojování dat od studentů v různých rolích (zájemci o studium, studenti a absolventi).

Třetí role

Do třetí role bylo zařazeno široké spektrum aktivit, které patří do společenské odpovědnosti Univerzity Karlovy a současně nejsou běžně řazeny do dvou tradičních oblastí, vzdělávací a vědecké a výzkumné. Konkrétně se jednalo celoživotní vzdělávání, spolupráce v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje, informační a poradenské služby a podíl univerzity na veřejném životě.

Celoživotní vzdělávání

Univerzita Karlova v oblasti celoživotního vzdělávání v období let 2004-2012 uskutečňovala řadu aktivit, a to jak v oblasti zájmových kurzů, tak v profesním vzdělávání. Celoživotní vzdělávání je důležité i tím, že propojuje vzdělávací činnost v akreditovaných studijních programech a vědeckou a výzkumnou činnost s jejich praktickou aplikací. Zkoumání datových zdrojů však ukázalo, že nejasná terminologie a klasifikace kurzů celoživotního vzdělávání i nepřesné a neúplné vykazování dat zabraňují provedení hlubší analýzy a hodnocení. Naopak nejlépe zmapovanou oblastí celoživotního vzdělávání byly podle hodnocení kurzy Univerzity třetího věku.

Za účelem dalšího rozvoje celoživotního vzdělávání studie proto v závěrech doporučila připravit novelu univerzitního řád celoživotního vzdělávání, jež sjednotí a zpřehlední terminologii a klasifikaci v oblasti celoživotního vzdělávání v návaznosti na rozdílné potřeby a praxe jednotlivých

fakult, profesní legislativu a širší kontext vzdělávací politiky, dále zahájit kroky k systematické koordinaci a k vytvoření systému metodické podpory aktivit celoživotního vzdělávání na celouniverzitní úrovni se zapojením existujícího fakultního zázemí či vytvořit jednotnou metodiku vykazování údajů pro všechny fakulty obsahující kategorizaci a evidenci nabízených kurzů, počtu účastníků či výnosů.

Novelizace Řádu celoživotního vzdělávání Univerzity Karlovy byla provedena následně v roce 2012 a zároveň proběhla změna Statutu Univerzity Karlovy, tak aby bylo možné uskutečňovat kurzy s udělením zahraničního titulu, což bylo ihned využito Právnickou fakultou pro třísemestrální kurz vedoucí k udělení titulu LL. M. (Magister Legum/Master of Laws), který patří mezi mezinárodně uznávané kurzy. Ostatní doporučení byla zpracována do strategického záměru pro léta 2016-2020 a postupně naplňována (viz dále).

Na výsledky hodnotící zprávy (schválena 2014) **navázalo další šetření**, jež bylo uskutečněno v rámci projektu KREDO, a to ve spolupráci s čtrnácti fakultami, Centrem teoretických studií a Centrem pro ekonomický výzkum a doktorské studium. Jeho cílem bylo zmapování současného stavu a plánovaného vývoje dalších oblastí celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově, zjišťován byl také zájem o konkrétní možnosti koordinace a podpory ze strany univerzity a zájem o vzdělávání akademických pracovníků. Šetření bylo využito i ke zmapování některých aktivit a služeb. Aktivita významně přispěla k otevření nových témat v oblasti celoživotního vzdělávání na Univerzitě Karlově (např. další vzdělávání pro členy akademické obce, kde zástupci fakult vyjádřili zájem o koordinaci tohoto typu vzdělávání na celouniverzitní úrovni). Získané poznatky a závěry se promítly do strategického dokumentu Univerzity Karlovy a staly se podkladem pro rozvoj předmětné oblasti prostřednictvím operačních programů. Strategický záměr pro léta 2016-2020 tak např. stanovil dílčí cíl *založit Centrum celoživotního vzdělávání Univerzity Karlovy a posilovat metodické vedení celoživotního vzdělávání*. **Centrum celoživotního vzdělávání** vzniklo v souladu s harmonogramem dlouhodobého strategického záměru univerzity jako samostatné pracoviště rektorátu k 1. lednu 2017. Zároveň proběhla další novelizace Řádu celoživotního vzdělávání, která mimo jiné kodifikovala dříve ustavenou fungující **Radu pro celoživotní vzdělávání**. Centrum celoživotního vzdělávání se zaměřuje zejména na koordinaci činností v oblasti celoživotního vzdělávání, jeho koncepci a kvalitu, metodickou a konzultační činnost, uskutečňování vzdělávacích aktivit pro akademické, vědecké i ostatní pracovníky, podílí rovněž i na propagaci jednotlivých programů (např. ve spolupráci s Centrem pro přenos poznatků a technologií zpracovalo v nedávné době pro oblast profesního vzdělávání *Katalog celoživotního vzdělávání pro aplikační sféru*). V rámci své činnosti úzce spolupracuje s Radou celoživotního vzdělávání (poradní orgán rektora).

Přenos poznatků, dovedností a technologií

Analýza ukázala, že se Univerzitě Karlově podařilo tuto oblast podpořit řadou aktivit. Podařilo se přijmout základní strategické dokumenty a nastavit tak hlavní směr inovační politiky na Univerzitě Karlově, jejíž silnou stránkou dlouhodobě je kvalitní základní výzkum. Analýza však poukázala i na některé slabé stránky, zejména to, že předpisová základna rámující tuto oblast byla budována zpětně na základě již přijatých *ad hoc* řešení, což nemůže nahradit systematický přístup známý z úspěšných univerzit. Část doporučení se týkala také činnosti **Centra pro přenos poznatků a technologií**, které je úrovni univerzity koordinačním pracovištěm pro tuto oblast. Analýza ukázala, že Centrum dostatečně neplní své poslání, a formulovala pro další rozvoj přenosu poznatků, dovedností a technologií na Univerzitě Karlově, že by bylo vhodné v této oblasti upřesnit odpovědnosti a v této souvislosti případně **přehodnotit statut a poslání Centra** pro přenos poznatků a technologií, aby lépe plnilo svou koordinační roli, **těžiště činností bylo doporučeno ponechat na fakultách a dalších součástech**.

K novému uspořádání Centra pro přenos poznatků a technologií došlo v roce 2014 tím, že se stalo samostatnou součástí univerzity (jiným univerzitním pracovištěm pro vzdělávací a vědec-

kou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost), revidován byl jeho organizační řád, poslání, navýšen byl počet pracovníků. Centrum se vydalo cestou menšího centrálního specializovaného týmu propojeného se sítí inovátorů na fakultách. Od roku 2017 došlo ke stabilizaci a posílení „univerzitní inovační sítě“ a větší provázanosti centrálního specializovaného týmu CPPT na skauty a koordinátory na fakultách. Cílem tohoto uspořádání je struktura, kdy těžiště transferu leží na fakultách, kde fungují skauti, ale roli koordinátora a poskytovatele specializované podpory plní ústředí CPPT.

Internacionalizace

Zpráva ukázala, že se **internacionalizace na Univerzitě Karlově stala průřezovým tématem**, které se promítá do všech jejích činnosti a je nedílnou součástí činnosti všech fakult jako jedna z nutných podmínek dalšího rozvoje a zvyšování kvality. Tak ji pojímají i dlouhodobý záměr 2011-2015 a strategický záměr 2016-2020 a navazující dokumenty jednotlivých fakult. Mezi doporučení formulovaná ve zprávě patřilo např. pokračovat ve spolupráci s evropskými zeměmi (hlavně zeměmi Evropské unie), nicméně se zaměřit i na spolupráci s ostatními světovými regiony, věnovat větší pozornost i dalším nástrojům a formám mezinárodní spolupráce (nad rámec evropských programů, programu Erasmus a rámcových programů), zvýšit úspěšnost v získávání prestižních grantů apod. Také tyto závěry byly promítnuty do strategického záměru univerzity pro léta 2016-2020. Jako příklad lze uvést cíle *prohlubovat meziuniverzitní spolupráci a modernizovat její formy, navazovat strategická partnerství, cíleně vytvářet a prohlubovat strategická partnerství s prestižními univerzitami ve vzdělávací činnosti, výrazně zvýšit aktivitu a úspěšnost Univerzity Karlovy v mezinárodních grantových soutěžích včetně grantů Evropské výzkumné rady nebo orientovat se na další světové regiony při rozvíjení akademických i studentských aktivit.*

Dílní vyhodnocení, jak se univerzitě daří tyto cíle naplňovat, proběhlo jednak v rámci přípravy vlastní hodnotící zprávy pro mezinárodní hodnocení univerzity v akademickém roce 2016-2017 (viz níže), jednak také v rámci sebehodnotící zprávy Univerzity Karlovy, jež je nedílnou součástí žádosti o institucionální akreditaci. K závěrům obou zpráv patří, že na Univerzitě Karlově v posledních letech dochází k posilování spolupráce s regiony mimo Evropu, zejména se zeměmi Dálného východu (Čína, Jižní Korea, Japonsko), Spojenými státy americkými či Austrálií.

K prohloubení internacionalizace rovněž přispívají **strategická partnerství** (na úrovni univerzity byl tento institut zaveden v polovině roku 2015) či **Dny Univerzity Karlovy** organizované ve spolupráci s českými zastupitelskými úřady v různých zemích, kdy dochází k rozvíjení vztahů se špičkovými zahraničními univerzitami, např. v roce 2016 se švýcarskými Université de Lausanne a Université de Genève, anglickými University of Oxford, University of Cambridge, skotskými University of Edinburgh a University of Saint Andrews a dalšími, připravována jsou jednání s nizozemskými univerzitami - Leidenskou, Utrechtskou a Amsterdamskou. Výjezdů se účastní vedení univerzity spolu se zástupci fakult. Jak strategická partnerství, tak výjezdy členů vedení univerzity a fakult významně přispívají k naplňování významného indikátoru kvality, **nárůstu počtu zahraničních studentů na Univerzitě Karlově.**

Dalším důležitým útvarem, který napomáhá větší internacionalizaci činností na univerzitě, je **Evropské centrum**. Jeho úkolem je posílit roli Univerzity Karlovy v mezinárodní vědecké oblasti, zapojit vědecké pracovníky univerzity do mezinárodních vědeckých sítí, umožnit především mladým a začínajícím vědeckým pracovníkům nabývat zkušenosti na mezinárodní úrovni a získávat více finančních prostředků na vědu a výzkum. V roce 2014 byla také ustavena **Mezinárodní rada**, orgán složený z dvanácti významných vědeckých a pedagogických osobností z předních evropských a amerických univerzit a vědeckých institucí, jehož hlavním úkolem je radit vedení univerzity v záležitostech významných pro rozvoj vědecké a pedagogické práce na univerzitě.

ANALÝZY A HODNOCENÍ V PROJEKTU KREDO (2014-2015)

Těžiště rozvojového **projektu KREDO**, jak byl pojat na Univerzitě Karlově, spočívalo ve zpracování tematických podkladových analýz a hodnocení pro přípravu Dlouhodobého záměru Univerzity Karlovy 2016-2020. Aktivity zaměřené na **vzdělávací činnost** se zaměřily na strukturaci studia, horizontální a vertikální prostupnost, profesní, semi-profesní a jedinečné studijní programy, předčasné odchody ze studia, kreditní systém, akreditační proces a jeho kvalitu, cizojazyčné studijní programy a obory, využívání cizích jazyků ve studijních programech, které jsou akreditovány v českém jazyce či společné studijní programy a obory typu joint degree. Aktivita zaměřená na **celoživotní vzdělávání** se soustředila na zmapování současného stavu a výhledů v dané oblasti a zjištění potřeb k usnadnění práce s agendou.

Aktivity zaměřené na **vědeckou činnost** se soustředily na oblast vnitřního hodnocení vědecké činnosti, zavedení jednotné databáze pro společnou administraci vědeckých projektů na Univerzitě Karlově či monitorování komercializačního potenciálu fakult a dalších součástí univerzity. **Oblast přenosu poznatků a technologií** se soustředila na vypracování strategického plánu pro tuto oblast a pro rozvoj Centra pro přenos poznatků a technologií.

V rámci **internacionalizace** byly přezkoumány smluvní podmínky pro akademickou mobilitu u meziuniverzitních dohod a bylo uskutečněno rozsáhlé šetření zaměřené na kvalitativní hodnocení programu Erasmus a jeho vliv na Univerzitu Karlovu s ohledem na dosavadní vývoj tohoto programu v letech 2007-2013.

Oblast informačních a poradenských služeb se pak týkala zmapování současného stavu na jednotlivých fakultách a na zjištění potřeb cílových skupin za účelem zkvalitnění poskytovaných služeb a jejich případné restrukturalizace.

Vznikly také studie, které se týkaly analýzy soustavy strategických dokumentů a mapování prvků a modelů vnitřního hodnocení kvality na Univerzitě Karlově.

Paralelně s řešením jednotlivých aktivit na úrovni univerzity probíhala řada činností i na jednotlivých fakultách, jejich **výsledkem byla např. příprava konceptu strategického záměru pro období let 2016-2020.**

Vybrané hlavní výsledky a jejich využití

O řadě výsledků studií a následných opatření či jiných krocích Univerzity Karlovy bylo pojednáno výše. Za uvedení rovněž stojí SWOT analýza zpracovaná v roce 2014, která byla taktéž využita pro přípravu dlouhodobého – strategického záměru. Příští SWOT analýza Univerzity Karlovy je plánována po rozpracování závěrů a doporučení mezinárodního hodnocení (2019).

MEZINÁRODNÍ HODNOCENÍ UNIVERZITY KARLOVY

Univerzita Karlova postoupila v akademickém roce 2016/2017 **mezinárodní hodnocení své činnosti v programu Evropské asociace univerzit. Institutional Evaluation Programme (IEP)** nabídl vnější pohled zkušených zahraničních akademických osobností a studentů na to, jak je možné Univerzitu Karlovu dále rozvíjet, aby dostála vysokým nárokům, které klade na své činnosti, jakož i standardů, na jejichž základě bude konkurenceschopná v mezinárodním měřítku. Tato agentura patří mezi členy sítě evropských národních agentur pro zajišťování kvality (ENQA) a je registrována v Evropském registru kvality (EQAR). Hodnocení *Institutional Evaluation Programme* se opírá o *Evropské standardy a směrnice pro zajišťování kvality*, které jsou v souladu s požadavky zákona o vysokých školách a akreditačními standardy schválenými v nařízení vlády o standardech pro akreditační standardy ve vysokém školství.

Mezinárodní hodnocení se soustředilo na vnitřní správu a rozvoj univerzity, strategické řízení jednotlivých oblastí, pravidla a procesy související se zajišťováním a vnitřním hodnocením kvality (de facto nově zaváděný komplexní systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality). Již při zpracovávání vlastní hodnotící zprávy Univerzity Karlovy, jež byla jedním z podkladů proto toto hodnocení, bylo proto nutné se v jednotlivých oblastech zabývat jinými aspekty, než tomu bylo ve vlastní hodnotící zprávě za období let 2004-2012.

Významný faktor, který Univerzitu Karlovu vedl k účasti v mezinárodním hodnocení, bylo přijetí novely zákona o vysokých školách, která přinesla zásadní změny v systému akreditací a v oblasti zajišťování kvality vysokých škol. Na konci roku 2016 byla na úrovni univerzity dokončena první etapa prací na implementaci novely (schválení vnitřních předpisů a zabezpečení podpůrného prostředí). Pokračují však další práce, zejména na dotváření komplexního systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, což je i jednou z priorit, které si univerzita pro období 2016-2020 stanovila ve svém strategickém záměru. I to byl důležitý faktor, který ovlivnil rozhodnutí univerzity se do hodnocení zapojit.

Mezinárodní hodnocení započalo na podzim roku 2016 přípravou **vlastní hodnotící zprávy**, kterou koordinoval desetičlenný řídicí tým složený z šesti členů kolegia rektora, dvou akademických pracovníků a dvou studentů. Na přípravě zprávy se **podílely všechny fakulty** prostřednictvím svých zástupců (jednoho akademického pracovníka a jednoho studenta) sdružených v konzultační skupině, další součástí univerzity a věcně příslušná pracoviště rektorátu. Před zpracováním závěrů byl materiál rozeslán vedení fakult a vysokoškolských ústavů k připomínkám. Pracovní návrh zprávy byl diskutován na společném setkání zástupců fakult, vysokoškolských ústavů, konzultační skupiny, řídicího týmu a Rady pro vnitřní hodnocení v lednu 2017. Na tomto setkání byly taktéž formulovány hlavní závěry, které z vlastního hodnocení vzešly. Po zpracování všech podnětů byla vlastní hodnotící zpráva projednána kolegiem rektora, Radou pro vnitřní hodnocení, Vědeckou radou a Akademickým senátem Univerzity Karlovy, pět týdnů před první návštěvou pak byla zaslána týmu hodnotitelů.

První **návštěva týmu hodnotitelů**³ proběhla v dubnu, druhá na přelomu května a června 2017. Hodnotitelé se během návštěv setkali se zástupci vedení univerzity, Řídicím týmem pro mezinárodní hodnocení, členy Rady pro vnitřní hodnocení, zástupci externích partnerů univerzity (vybraní absolventi a zástupci firem spolupracujících s univerzitou) a se studenty. Podstatnou část pobytu věnoval hodnotitelský tým návštěvě celkem šesti fakult, jimiž byly Pedagogická fakulta, Fakulta sociálních věd, Matematicko-fyzikální fakulta 2. lékařská fakulta, Filozofická fakulta a Evangelická teologická fakulta. Na fakultách diskutovali se zástupci vedení, akademickými pracovníky a studenty. Návštěvy týmu byly načasovány do doby, kdy na Univerzitě Karlově probíhaly významné změny v oblasti zajišťování a vnitřního hodnocení kvality a kdy univerzita zahájila práce na přípravě žádosti o institucionální akreditaci. Výsledkem je zpráva, která shrnuje hlavní zjištění hodnotitelů a předkládá univerzitě řadu doporučení. Tato zpráva byla v srpnu 2017 zveřejněna na stránkách *Institutional Evaluation Programme*.

Vybrané hlavní výsledky a jejich využití

Mezinárodní tým Univerzitu Karlovu vidí **jako sebevědomou výzkumnou instituci**, která se opírá o svou dlouhou historickou tradici a současně se soustředí na svůj další rozvoj, jako zásadní instituci na národní úrovni, která usiluje i nadále být vůdčí domácí vysokou školou a která má potenciál zastávat důležitou roli v celém evropském regionu. Podle pohledu hodnotitelů působí

³ Členy týmu byli prof. Jürgen Kohler (vedoucí týmu, Universität Greifswald), dr. Raymond Smith (koordinátor týmu, London Metropolitan University do roku 2011, nyní konzultant), prof. Hannele Niemi (Univerzita Helsinky), prof. Luc Hittinger (Université Paris-Est Créteil Val-de-Marne), Gohar Hovhannisyán (studentka Arménské státní ekonomické univerzity) a Luisa Bunescu (pozorovatelka, Evropská asociace univerzit).

na Univerzitě Karlově vysoce kvalifikovaní a oddaní pracovníci, její studenti i vnější partneři ji podporují a plní roli jejich *kritických přátel*.

Hodnotitelé rovněž **reflektovali i působení vnějších okolností**, zejména krátký časový prostor nezbytný pro provedení změn, které jsou třeba proto, aby mohla univerzita sama spravovat svoji vzdělávací oblast na základě udělené institucionální akreditace. Přesto považují za důležité, aby si i uprostřed období změn vyvolaných novelizací zákony o vysokých školách našla čas pro diskusi o konceptu kvality, k němuž by měla směřovat. Tomu by pak měla podřídit procesy spojené s akreditovanými činnostmi či s hodnocením kvality.

Hodnotitelé také ocenili, že **univerzita není spravována pouze „shora“** orientovanými procesy („*top-down processes*“), ale že se rozhoduje kolegiálně, klade velký důraz na akademickou samosprávu a autonomii svých fakult. **Dalšímu rozvoji vzdělávací a vědecké činnosti** by však mohlo napomoci zintenzivnění spolupráce mezi univerzitní a fakultní úrovní. V období, ve kterém se univerzita musí vyrovnávat s řadou zásadních změn, je ještě intenzivněji dbát vnitrouniverzitní spolupráci, a to zejména ve vzdělávací činnosti. Období změn je rovněž příležitostí pro integraci a v důsledku toho i atraktivnější nabídku studijních programů, podobně jako se změny ve financování vědy a výzkumu na národní úrovni staly impulsem ke vzniku univerzitních programů na podporu vědy, díky čemuž vznikl v České republice unikátní systém vzájemně se doplňujících mechanismů pro rozvoj vědních oborů na Univerzitě Karlově i pro podporu excelentních skupin či začínajících badatelů.

Hlavní příležitost a výzvu spatřují v tom, aby cestu k institucionální akreditaci a následně svěřené kompetence univerzita využila pro dlouhodobý koncepční rozvoj své vzdělávací činnosti a systematické zkvalitňování výuky (např. uplatňováním tzv. *student centred learning*), více se na tyto oblasti zaměřila, a aby soustavně podporovala profesionalitu svých pracovníků (akademických i neakademických) a studentů, jakož i jejich spoluodpovědnost za další rozvoj příslušných oblastí.

Hodnotitelé v závěrečné zprávě (srpen 2017) **formulovali více než tři desítky doporučení**, která musí Univerzita Karlova nejprve diskutovat. Již nyní je možno konstatovat, že v některých případech tato doporučení více méně stvrzují kroky, které Univerzita v poslední době nastoupila. Řada z nich je také v souladu cíli strategického záměru univerzity pro léta 2016-2020, přičemž kroky k jejich dosažení již byly zahájeny. Jako příklady je možné uvést:

- Doporučení směřující ke **konceptu hodnocení kvality výuky studenty**, tj. nalezení shody na společném základu šetření a práci s jeho výsledky.

Tento komponent hodnocení kvality vzdělávací činnosti je dlouhodobě rozvíjen a inovován, poslední změny budou realizovány v rámci letošního hodnocení;

- Doporučení směřující k **vyhodnocování a analyzování toho, jak studenti procházejí studiem**, příčin studijní neúspěšnosti a hledání cest ke zlepšení této situace skrze podmínky přijímacího řízení či kvalitní kurikula, popř. doporučení týkající se rozvoje výuky (způsoby výuky, využití nových technologií, na další vzdělávání akademických pracovníků v pedagogických dovednostech).
- Doporučení **vyvinout systematictější sledování (tracking) uplatňování absolventů**, včetně analýzy jejich připravenosti pro trh práce, získané kromě samotných absolventů i skrze zpětnou vazbu od zaměstnavatelů.

Tato doporučení jsou mimo jiné rozvíjena i pomocí projektových aktivit v rámci operačního programu Výzkum vývoj, vzdělávání zaměřených na kontinuální sběr dat od různých skupin (zájemci o studium, studenti, absolventi) a jejich následné vyhodnocování. Oba projekty

byly v současné době zahájeny. V rámci operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání je dále od září 2017 řešeno i vzdělávání akademických pracovníků zaměřené na rozvoj pedagogických, manažerských a sociálně-psychologických kompetencí.

- Doporučení směřují i k **nezastupitelné roli Rady pro vnitřní hodnocení** v oblasti rozvoje studijních programů, a to jak v případě kontroly *ex ante* (akreditace), tak kontroly během jejich uskutečňování spolu s vyhodnocením zjištěných výstupů (čemuž odpovídá připravované pravidelné hodnocení kvality studijních programů).

V tomto duchu jsou na univerzitě nastaveny pravidla spojená se vznikem, schvalováním a změnami studijních programů, jakož i vnitřní předpisy zaměřené na sledování plnění schválených vnitřních požadavků a v případě jejich neplnění mechanismy zajišťující zjednávaní nápravy. Systém pravidelného hodnocení kvality studijních programů pojímá univerzita především jako nástroj rozvojový, tj. ve smyslu překračování obvyklé praxe. Nicméně i toto hodnocení může ukázat nedostatky při uskutečňování studijního programu či jeho výsledky se mohou stát podkladem pro další rozvoj studijního programu v novém akreditačním období (blíže viz část VI. Studijní programy, standardy 1. -4. Sebehodnotící zprávy Univerzity Karlovy).

- Dvě doporučení směřují k **doktorskému studiu**. Jedná se o hledání cest, jak zajistit všem studentům doktorského studia adekvátní finanční podporu a činnost Rady pro vnitřní hodnocení, která by si, jakmile univerzita získá institucionální akreditaci, měla stanovit rozvoj kvality doktorského studia za svoji prvořadou prioritu.

Financování doktorského studia je problém, který přesahuje možnosti řešení pouze na úrovni univerzity, Ministerstvo školství hledá systémové řešení na celonárodní úrovni.

Na podzim roku 2017 a začátek roku 2018 je **plánována celouniverzitní diskuse nad závěry** a doporučeními mezinárodního hodnocení, jež by také měla vyústit ve zpracování zprávy pro hodnotitelský tým, tzv. **Progress Report**, ve kterém univerzita vysvětlí, jaká doporučení přijala a jak je naplňuje či plánuje naplňovat, případně jaká nepřijala a z jakých důvodů. Tato zpráva bude Evropské asociaci univerzit zaslána v srpnu či září roku 2018. **Hodnocení bude pokračovat (follow-up)** v roce 2019, opět spojeno s návštěvou mezinárodních hodnotitelů. Od následného hodnocení univerzita očekává i náměty a podkladové materiály pro přípravu svého nového strategického záměru pro období let 2021-2025.

SEBEHODNOTÍCÍ ZPRÁVA UNIVERZITY KARLOVY

Příprava sebehodnotící zprávy Univerzity Karlovy pro podání žádosti o institucionální akreditaci následovala poté, co univerzita zpracovala vlastní hodnotící zprávu pro *Institutional Evaluation Programme*. Požadavky mezinárodního hodnocení v částech zprávy věnovaných posláním a strategii vysoké školy, vzdělávací a tvůrčí činnosti, systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality nebo procesům schvalování, řízení a pravidelného hodnocení studijních programů se příliš nelišily od toho, jaké nároky klade novela zákona o vysokých školách v rámci § 77b a nařízení vlády č. 274/2016 Sb. o standardech pro akreditace ve vysokém školství v části věnované institucionální akreditaci, konkrétně institucionálnímu kontextu. Rozdíl ovšem byl v míře podrobnosti, hloubce a rozsahu. I přesto se účast univerzity na mezinárodním hodnocení stala dobrou přípravou pro přípravu podkladů nezbytných pro udělení institucionální akreditace.

Příprava sebehodnotící zprávy si vyžádala další řadu dílčích kroků, které souvisely nejen se zpracováním samotné zprávy, ale i s připraveností Univerzity Karlovy prokázat, že naplňuje příslušné standardy pro akreditaci, jak po stránce dokumentační, tak pro budoucí návštěvy hodnotitelů Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství. Jedna část se týkala úprav legislativního prostředí ve vztahu k institucionální akreditaci. Vnitřní předpisy Univerzity Karlovy prošly

rozsáhlými úpravami a následně byly registrovány Ministerstvem školství, většina z nich s účinností 1. ledna 2017. Byl proveden překlad klíčových vnitřních předpisů do anglického jazyka a úpravy klíčových vnitřních předpisů fakult. K prokazování naplnění jednotlivých standardů pro akreditaci a zpracování popisných, ale zejména hodnotících částí zprávy byly požádány fakulty o součinnost a poskytnutí potřebných podkladů. Pro sběr dat musel být upraven informační systém, bylo provedeno přiřazení vědeckých výsledků v databázi výsledků vědecké práce či projektů a grantů do vnitrouniverzitní klasifikace oborů, která byla vytvořena, stovky významných akademických pracovníků zpracovávaly své životopisy ve standardizovaném formátu apod. Do přípravy se zapojila většina pracovišť univerzity, proběhly řady diskusí na všech úrovních fakult, i celé univerzity (např. série kulatých stolů organizovaných k jednotlivým oblastem vzdělávání).

Vybrané hlavní výsledky a jejich využití

Hlavní výsledky ani následné kroky Univerzity Karlovy nejsou uváděny, neboť zpráva důsledně vycházela z rozsáhlého metodického materiálu Národního akreditačního úřadu, který sloužil jako osnova pro přípravu zprávy. Sebehodnotící zpráva je tak výsledkem rozsáhlé, více než rok trvající přípravy a stane se důležitým dokumentem v rámci systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy, neboť kromě sebehodnocení částí týkajících se institucionálního kontextu přináší i přehled a základní vyhodnocení vzdělávací činnosti a tvůrčí činnosti, o kterou se vzdělávání opírá, i personálního zabezpečení dvaceti tří oblastí vzdělávání, které pokrývají všechny studijní programy vyučované na Univerzitě Karlově.

BILANČNÍ ZPRÁVY

Podle Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení Univerzity Karlovy (viz čl. 9) jsou součástí systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality na Univerzitě Karlově strategické dokumenty, jimiž jsou zejména strategický záměr univerzity a každoroční plán jeho realizace, bilanční zpráva o plnění plánu realizace strategického záměru, výroční zprávy o činnosti a hospodaření, vlastní hodnotící zpráva univerzity, zpráva o vnitřním hodnocení, tato sebehodnotící zpráva a obdobné dokumenty zpracované fakultami či dalšími součástmi univerzity.

Institut **bilanční zprávy**, která popisuje a hodnotí, jak univerzita naplňovala to, co si stanovila v aktualizaci svého strategického záměru, byl na univerzitě zaveden v roce 2012. Tato zpráva je rektorem každý rok předkládána k projednání Akademickému senátu univerzity. Vedle kontrolní funkce slouží také jako jeden z podkladů pro přípravu další aktualizace (plánu realizace dlouhodobého – strategického záměru).

Vedle této komplexní bilance je dosahování jednotlivých priorit předmětem dílčích hodnocení v průběhu celého roku na úrovni kolegia rektora a rozšířeného kolegia rektora. Pro hodnocení stavu a vývoje jednotlivých ukazatelů univerzita také využívá rozsáhlou datovou základnu, která je nedílnou součástí její výroční zprávy.

ZAJIŠŤOVÁNÍ A HODNOCENÍ KVALITY V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH ČINNOSTÍ UNIVERZITY KARLOVY

VZDĚLÁVACÍ ČINNOST

Akreditace studijních programů

Před schválením novely zákona o vysokých školách

Před schválením novely zákona o vysokých školách, která nabyla účinnosti od 1. září 2016, byly pravidla a postupy akreditačního procesu na Univerzitě Karlově stanoveny vnitřním předpisem *Akreditační řád pro studijní programy* a opatřením rektora *Činnost garantů studijních programů*,

oborových garantů a oborových rad a sloužily k vytvoření rámce pro *ex ante* hodnocení studijních programů na fakultách i na univerzitní úrovni. Univerzita uplatňovala princip, že příprava návrhu studijního programu vychází zdola, a to především na základě reflexe vývoje v jednotlivých vědních oborech i ve společnosti a z intenzivní diskuse příslušných odpovědných akademických pracovníků a orgánů fakulty. Úlohou vedení univerzity a jejích orgánů bylo proto především dbát zájmu univerzity jako celku, vytyčovat základní rámeček pro rozvoj vzdělávací činnosti a poskytovat fakultám podporu.

Žádosti studijních programů byly nejprve projednávány v rámci tzv. *výhledu akreditací na následující kalendářní rok*. Na základě podkladu z fakult, v němž děkani stručně zdůvodnili obsah a cíle studijních programů, byl následně rozšířeným kolegiem rektora projednáván soupis připravovaných studijních programů, a to zejména se zaměřením na případné obsahové překryvy s těmi, které již byly na univerzitě uskutečňovány. Nedošlo-li mezi děkany ke shodě, dotčené fakulty a vedení univerzity případné překryvy diskutovaly konkrétněji, zejména ve vztahu ke studijnímu plánu, personálnímu zabezpečení, profilu absolventa či tematickým okruhům závěrečných prací, případně byly překryvy posuzovány Vědeckou radou univerzity (stalo se tak pouze v jednom případě).

Návrh žádosti o akreditaci studijního programu, který byl projednán v rámci výhledu akreditací, byl zpracováván a prošel *předběžným (ex ante) hodnocením na dané fakultě*. Tyto mechanismy se na jednotlivých fakultách lišily dle jejich vnitřních zvyklostí, důležitou roli v nich měli zejména garanti studijních programů a vedoucí kateder či dalších součástí fakulty, ale i proděkané pro studium. Hodnocení se soustředilo na dvě zásadní oblasti, které tvořily jádro posuzování v Akreditační komisi, a to na *personální zabezpečení* a na *obsah studijního programu*. Sledováno bylo personální obsazení studijních programů, *informační a přístrojové zabezpečení* (např. knihovny, či laboratoře), obsahová kvalita studijního programu (vyučované předměty, státní závěrečné zkoušky, závěrečné práce, apod.), dále byla sledována *vědecká činnost fakulty, mezinárodní spolupráce* či úspěšnost v žádostech o granty v příslušné oblasti vztahující se ke studijnímu programu. Poté se vyjádřil akademický senát a návrh byl předložen ke schválení vědecké radě fakulty. Následně jej děkan předložil rektorovi. Rektor v rámci zvyklostní praxe postoupil návrh *kolegiu rektora*, které posuzovalo, zda splňuje *standards stanovené Akreditační komisí* a zda *odpovídá požadavkům na kvalitu vzdělávací činnosti na Univerzitě Karlově*. Návrh studijních programů, které měly být uskutečňovány samostatně více fakultami, společně více fakultami či s podílem vysokoškolského ústavu byly podle vnitřních pravidel univerzity dále postoupeny k projednání *Vědecké radě univerzity*, rektor byl rovněž oprávněn předložit jí i studijní programy uskutečňované samostatně jednou fakultou (často se tak dělo v případě studijních programů doktorského typu). Teprve po kladném stanovisku Vědecké rady rektor neprodleně odeslal žádost o akreditaci studijního programu k posouzení Akreditační komisi.

Každý návrh studijního programu, který byl předkládán Akreditační komisi, tak **byl podroben nejen kontrole formálních náležitostí, ale také hodnocení** budoucího programu v oblasti obsahové relevance vzhledem k celkové struktuře vzdělávací činnosti na univerzitě. V rámci akreditačního procesu také byly stanoveny i určité prvky kvality, např. požadavek na přítomnost předmětů vyučovaných v cizím jazyce či formulace profilu absolventa ve struktuře kvalifikačních rámců, oboje bylo předmětem jednání kolegia rektora a Vědecké rady univerzity.

Tímto vnitřním hodnocením kvality prošly návrhy všech studijních programů, které na Univerzitě Karlově v předchozím období vznikly.

Po schválení novely zákona o vysokých školách

Významnými změnami v důsledku novely zákona o vysokých školách prochází oblasti **akreditační**. Nejprve byly zavedeny procesy a mechanismy směřující k akreditovaným činnostem, tj. zabezpečení podání žádosti o institucionální akreditaci, příprava procesů a nástrojů pro vnitřní

schvalování studijních programů, byly upraveny procesy a mechanismy pro podání žádosti o habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem i žádosti o akreditaci studijního programu, která bude předložena k posouzení Národnímu akreditačnímu úřadu.

Po schválení novely zákona o vysokých školách jsou procesy vzniku, schvalování a změn studijních programů na Univerzitě Karlově stanoveny *Statutem, Akreditačním řádem, Řádem rady pro vnitřní hodnocení* a opatřeními rektora *Činnost garantů studijních programů, oborových garantů a oborových rad, Pravidla a doporučené postupy pro přípravu studijních programů na Univerzitě Karlově a Návrh studijního programu v rámci institucionální akreditace pro oblast nebo oblastí vzdělávání*. Z hlediska vzniku a předběžné kontroly studijních programů jsou zásadním dokumentem *Standardy studijních programů Univerzity Karlovy*. Tento předpis stanovuje obecné požadavky na uskutečňování a tvorbu studijních programů, specifikuje požadavky pro jednotlivé typy a formy studijních programů a další oblasti, a je tudíž základním rámcem, ze kterého předběžná kontrola studijního programu musí vycházet. Univerzitní standardy studijních programů představují minimální standardy, které musí podle svého typu splňovat každý studijní program, má-li být uskutečňován na Univerzitě Karlově. Standardy studijních programů definují obecné požadavky na institucionální prostředí fakulty, kterými fakulta dokládá svou způsobilost uskutečňovat studijní programy, následují společné požadavky na všechny studijní programy (soulad s posláním univerzity a cíle, profil absolvent a obsah studia, personální zabezpečení, metodiky výuky a hodnocení výsledků, tvůrčí činnost a finanční, materiální a další zabezpečení) a poté specifické požadavky pro jejich jednotlivé typy (obsahu studia, personální zabezpečení, tvůrčí činnost, akademické či profesní zaměření v případě bakalářských a magisterských studijních programů), resp. další specifické požadavky vyplývající z charakteru daného studijního programu (distanční a kombinovaná forma studia, studium v cizím jazyce, programy joint degree, double a multiple degree, doktorské studium pod dvojím vedením disertační práce a studijní program uskutečňovaný mimo sídlo fakulty).

V současné době podle nových pravidel **fakulty** za metodické podpory rektorátu vyhodnocují své studijní programy, provádějí reformy, které vyžaduje přechod od dosavadního systému studijních programů a oborů k systému novému, jež bude tvořen již pouze studijními programy (včetně jejich případné integrace). Následujícím krokem nejbližšího období je příprava akreditační dokumentace, která bude podle toho, ve kterých oblastech vzdělávání univerzita uspěje se žádostí o institucionální akreditaci, postoupena vnitřnímu schvalovacímu procesu na univerzitě či zaslána Národnímu akreditačnímu úřadu.

Pro **budoucí schvalování studijních programů** v rámci institucionální akreditace či pro přípravu žádosti o akreditaci, která by byla postoupena Národnímu akreditačnímu úřadu, **princip subsidiarity** zůstává zachován a navazuje na předchozí praxi. Každý program bude do budoucna podroben předběžnému hodnocení. Přípravu akreditační dokumentace návrhu studijního programu na Univerzitě Karlově koordinuje jeho předpokládaný garant, který také odpovídá za vymezení profilu absolventa, určení obsahu a rozsahu státní závěrečné či doktorské zkoušky a jejích částí tak, aby odpovídaly zaměření studia a profilu absolventa, a přípravu studijních plánů, které konkretizují studijní program. Fakulta zkontroluje, zda program splňuje **Standardy studijních programů**, konkrétní náležitosti přípravy návrhu i procesů předběžného hodnocení budoucího programu pak záleží na vnitřních pravidlech a zvyklostech dané fakulty.

Návrh žádosti o akreditaci studijního programu děkan po vyjádření akademického senátu fakulty a schválení vědeckou radou fakulty předkládá rektorovi. Rektor hraje v procesu přípravy na akreditaci důležitou roli. Není-li návrh úplný, anebo vykazuje-li jiné nedostatky, vyzve předkladatele k doplnění a odstranění závad, v opačném případě ho postoupí k projednání Radě pro vnitřní hodnocení. V případě, že je navrhován studijní program, který dosud nebyl na fakultě uskutečňován, rektor před postoupením návrhu Radě pro vnitřní hodnocení vyrozumí o této skutečnosti ostatní děkany a k návrhu přiloží jejich případná vyjádření. Rada pro vnitřní hodnocení dohlíží, aby při vytváření nového studijního programu nedocházelo k podstatnému obsahu-

vému překrývání se studijním programem, který je v dané oblasti vzdělávání na univerzitě již uskutečňován.

Při posuzování Radou pro vnitřní hodnocení bude pokračovat *ex ante* hodnocení programu, oporou jsou opět *Standardy studijních programů*. V její kompetenci pak je tyto standardy na základě návrhů jejích panelů dále konkretizovat pro jednotlivé oblasti vzdělávání (např. jaká tvůrčí činnost či mezinárodní spolupráce musí být v dané oblasti vzdělávání prokázána).

Hodnocení studijních programů

Před schválením novely zákona o vysokých školách byly hlavními komponenty systému zpětná vazba od studentů a absolventů získaná na základě sociologických šetření a průběžné sledování podmínek, průběhu a výsledků přijímacího řízení a studia. Zpětná vazba od studentů a absolventů byla na Univerzitě Karlově institucionalizována v roce 2001, kdy byl schválen vnitřní předpis *Řád pro hodnocení výuky studenty*.

Kromě bezprostřední zpětné vazby pro akademické pracovníky, studenty, jednotlivá pracoviště, fakulty a další součásti jsou výsledky výše uvedených hodnocení dále využívány pro přípravu akreditací (institucionálních i programových).

Studentské hodnocení kvality výuky v pregraduálních studijních programech

Studentské hodnocení kvality výuky na Univerzitě Karlově datuje svůj počátek od roku 2007. Od té doby **prošlo toto hodnocení řadou změn**. V roce 2012 se forma, metodika i organizace hodnocení studenty na fakultách velmi lišily. Odvíjely se od různých aspektů, jakými byly např. velikost fakulty, podoba akademické samosprávy či dobrá praxe na jiných vysokých školách; zřejmě nejdůležitějším faktorem pro podobu hodnocení výuky studenty však bylo oborové zaměření dané fakulty. Proto byla na univerzitě iniciována diskuse, kterou zahájil speciální seminář *Praxe hodnocení výuky studenty na fakultách Univerzity Karlovy*, kterého se zúčastnili jednotliví fakultní koordinátoři i studijní proděkaní, aktivní studenti a zástupci akademických senátů. Na semináři byly představeny různé fakultní systémy, studentskému hodnocení výuky bylo věnované i monotematické číslo univerzitního časopisu Forum (2/2012), které mimo jiné přineslo i přehled různé praxe na vybraných fakultách. V roce 2013 probíhalo hodnocení výuky studenty již na všech fakultách, v jeho organizaci, zaměření a pokrytí různých cílových skupin přetrvávaly na fakultách značné rozdíly, fakulty nejhodnější podobu hodnocení stále hledaly.

V roce 2014 byl novelizován příslušný vnitřní předpis, *Řád pro hodnocení výuky studenty*, který stanovil, že povinností děkana je poskytnout rektorovi informace o průběhu hodnocení výuky studenty za daný akademický rok, včetně informace o využití výsledků hodnocení, formou strukturované zprávy. Z dílčích zpráv pak byla připravována **souhrnná Zpráva o průběhu hodnocení výuky studenty v bakalářském a magisterském studiu na fakultách Univerzity Karlovy**, kterou rektor předložil k vyjádření Akademickému senátu univerzity. Poprvé tato souhrnná zpráva vznikla za akademický rok 2013/2014, kdy byly fakultní zprávy i zpráva za celou univerzitu zpracovány na základě *Metodického rámce hodnocení výuky studenty v bakalářském a magisterském studiu schváleného kolegiem rektora*. Dalším krokem k postupnému zarámování praxe na fakultách se stalo Opatření rektora č. 48/2015, které ukotvilo strukturu zprávy. Po dva následující akademické roky byla podle tohoto předpisu připravena a Akademickému senátu univerzity předložena souhrnná *Zpráva o průběhu hodnocení výuky studenty v bakalářském a magisterském studiu na fakultách* popisující náležitosti a průběh fakultních šetření a opatření, která fakulty na základě výsledků přijaly pro další rozvoj vzdělávací činnosti.

Pro ilustraci lze uvést některé výsledky **souhrnné zprávy o průběhu hodnocení v akademickém roce 2015/2016**, kterou Akademický senát univerzity projednal na jaře 2017. Většina fakult sbírá data elektronicky, výjimku tvoří Lékařská fakulta Hradec Králové a Přírodovědecká

fakulta, které kombinují elektronickou a papírovou formu sběru dat. Sběr dat probíhá s frekvencí každého semestru (9 fakult) či akademického roku (6 fakult).⁴ Dvě fakulty kombinují semestrální a průběžný sběr dat. Návratnost dotazníků je mezi fakultami kolísavá. Zde velmi záleží na formě sběru dat, jeho frekvenci a způsobu oslovení studentů.

Kromě hodnocení předmětů a vyučujících v prezenční formě bakalářského a magisterského studia, které bylo uskutečněno v akademickém roce 2015/2016 na všech fakultách, proběhla v tomto roce také další šetření. Na jedenácti fakultách⁵ se šetření účastnili i studenti kombinované formy studia v případě sedmi fakult pak výuku hodnotili také studenti cizojazyčných studijních programů či studenti mezinárodních výměnných programů. V rámci hodnocení výuky ve studijních programech studenty je zároveň na některých fakultách hodnoceno studenty i studijní zázemí a další podpůrné oblasti, děje se tak často pomocí doplňujících (obecných celofakultních) otázek.

Výsledky studentského hodnocení výuky jsou fakultami zveřejňovány, a to prostřednictvím různých informačních kanálů (fakultních internetových stránek, modulu *Anketa* v informačním systému univerzity či jako součást výroční zprávy). V závislosti na rozhodnutí fakulty jsou všechny výsledky veřejné, nebo jsou zpřístupněny pouze těm, kterých se hodnocení bezprostředně týká (např. studenti, akademičtí pracovníci, vedení fakulty).

Ze Zprávy o průběhu hodnocení výuky studenty v bakalářském a magisterském studiu na fakultách 2015/2016 vyplývá, že **všechny fakulty s výsledky dále pracují**. V případě opakovaně vyskytujících se špatných hodnocení učitelů či při výskytu jiných problémů dlouhodobějšího charakteru přistupují fakulty k nápravě situace. Projednávání výsledků studentského hodnocení výuky se na jednotlivých fakultách do jisté míry liší. Klíčová role při jejich zohledňování v praxi je svěřena zejména do kompetence vedoucích kateder, institutů nebo pracovišť (případně garantům studijních programů či studijních oborů), přičemž ti zpravidla o nápravných opatřeních informují vedení fakult. Některé fakulty také motivují vyučující oceněním o nejlepšího pedagoga, nejlepší kurz a s tím spojenou finanční odměnou, např. Přírodovědecká fakulta (Velemlok pro nejlepšího učitele), Fakulta sociálních věd (Zlatý kurz), dále 2. lékařská fakulta (Učitel roku), 3. lékařská fakulta (finanční odměna pro učitele, který je třikrát za sebou pozitivně hodnocen), Fakulta farmaceutická (finanční odměna pro nejlépe hodnocené pedagogy), Matematicko-fyzikální fakulta (finanční odměna pro nejlépe hodnocené pedagogy v různých kategoriích).

Šetření EUROSTUDENT

Kromě pravidelného hodnocení výuky studenty, které se děje na úrovni fakult, se **také univerzita zapojila do sběrů dat v rámci celoevropského šetření EUROSTUDENT**, které se zaměřuje na životní podmínky bakalářských a magisterských studentů, jejich socioekonomické zázemí, ale neopomíjí ani kvalitu aktuálního studia. Z posledního šetření EUROSTUDENT VI (sběr dat v roce 2016) vznikla **komplexní zpráva**, která vyhodnocuje jak postavení univerzity v rámci republiky, tak také postavení jednotlivých fakult v rámci univerzity a umožňuje s určitým omezením srovnání s národním průměrem. V této zprávě byly zároveň vyhodnoceny výsledky za studenty, kteří se definovali jako zdravotně znevýhodnění (více než 750 respondentů).

⁴ 1. lékařská fakulta, 2. lékařská fakulta, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Lékařská fakulta v Plzni, Farmaceutická fakulta a Fakulta tělesné výchovy a sportu provádějí hodnocení výuky studenty jedenkrát ročně, zpravidla po skončení letního semestru. Vždy po skončení semestru je hodnocení uskutečňováno na Katolické teologické fakultě, Evangelické teologické fakultě, Husitské teologické fakultě, Právnické fakultě, Filosofické fakultě, Matematicko-fyzikální fakultě, Pedagogické fakultě, Fakultě sociálních věd, Fakultě humanitních studií 3. lékařské fakultě a Přírodovědecké fakultě. Poslední dvě jmenované navíc umožňují studentům vyjádřit se k některým aspektům výuky i kdykoli v průběhu akademického roku.

⁵ Katolická teologická fakulta, Evangelická teologická fakulta, Husitská teologická fakulta, 1. lékařská fakulta, 3. lékařská fakulta, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Filosofická fakulta, Matematicko-fyzikální fakulta, Pedagogická fakulta, Fakulta tělesné výchovy a sportu, Fakulta humanitních studií.

Šetření potvrdilo dlouhodobý trend, kdy se ke studiu na Univerzitě Karlově hlásí především absolventi gymnázií, Univerzita Karlova je pro ně první volbou mezi vysokými školami a mezi zájemci o studium je deklarovaný vysoký zájem o obor a naopak ve srovnání s ostatními vysokými školami v České republice u zájemců méně rozhoduje vzdálenost od místa bydliště či šance na přijetí. Studenti jsou velmi spokojeni s kvalitou výuky a možností vybrat si ze široké nabídky předmětů, méně spokojeni jsou s vybavením školy. Velký podíl studentů by volil opětovné studium na Univerzitě Karlově. Studenti hodnotí své šance na trhu práce jako dobré, toto vnímání je dáno i tím, že univerzita rozvíjí celou řadu studijních programů s přímou návazností na profesi (všeobecné a zubní lékařství, zdravotnické obory, učitelství, právo a právní vědy či sociální práce). Dále studenti deklarují vyšší jazykové znalosti než ostatní studenti v rámci České republiky. Velmi dobrá znalost cizího jazyka vstupuje jako jedna z proměnných do rozhodování o absolvování studijního pobytu v zahraničí, polovina studentů, kteří na dotazník odpověděli, tento pobyt již absolvovala či jej teprve plánuje absolvovat. Nespokojenost studentů v oblasti bydlení převládá u těch, kteří bydlí na koleji a to včetně nespokojenosti s náklady spojenými s bydlením. Do finanční tísně se dostává přibližně patnáct procent studentů. Šetření ukázalo, že jsou velké rozdíly v odpovědích i v rámci univerzity, tj. napříč jednotlivými fakultami, což vzhledem k charakteru univerzity a šíři pěstovaných oborů není překvapivé. Šetření dále potvrdilo některé dlouhodobé výsledky, které byly získány v rámci jiných studií (např. absolventská šetření).

Studentské hodnocení doktorského studia

Zpětná vazba od doktorských studentů Univerzity Karlovy byla v minulých letech získána v rámci **celonárodního šetření Doktorandi 2014**. Studenti byli dotazováni na své studijní zázemí, spolupráci se školitelem, finanční zázemí, studium (a motivaci k němu), okolnosti a podmínky ukončení studia, studijní povinnosti, vědeckou a tvůrčí činnost spojenou se studiem, pedagogické aktivity a na plány po ukončení studia. Ve zprávě *Doktorandi 2014: Výsledky Univerzity Karlovy* jsou shrnuty výsledky šetření za celou univerzitu i za vybrané fakulty. Bylo vybráno šest fakult různého zaměření – humanitního, sociálněvědního, přírodovědného a lékařského, u nichž byla splněna podmínka reprezentativnosti vzorku.

Zpráva potvrdila problematické body doktorského studia, kterými jsou zejména dlouhodobě nízká výše stipendia, z toho vyplývající nutnost pracovat a omezený čas věnovaný studiu a psaní dizertační práce, které v důsledku mají podíl na tom, že řada doktorandů svá studia dokončí v delším čase, než jakým je standardní doba studia, či je nedokončí vůbec. Dalším problematickým bodem u studentů doktorského studia byla například systematicky neřešená problematika rodičovské dovolené a rodinného života.

Problematické byly i některé body šetření, například nepřesně formulované otázky, otázky byly pokládány z celonárodní úrovně, chyběly tedy takové, které by byly specificky zaměřeny přímo na Univerzitu Karlovu (část otázek byla spíše informativní pro hodnotitele na národní úrovni, než vyhovující potřebám hlubší analýzy na jednotlivých školách), otázky nereflekovaly odlišnosti jednotlivých fakult či se velmi omezeně týkaly hodnocení zázemí (studijní a výzkumný prostor, nástroje a přístroje potřebné k výzkumu).

Z odpovědí v otevřených otázkách vyplynulo, že studentské zázemí je jedním z problematických aspektů studia na univerzitě a vyžaduje hlubší analýzu. V rámci celého šetření bylo velmi problematické zajištění anonymity jednotlivých respondentů, kdy nízký počet studentů v rámci ročníku některých studijních programů zabraňoval plně anonymizovat data. Tento problém se však týkal především vlastní realizace šetření, na straně Univerzity Karlovy byly výsledky plně anonymizovány a nejnižší úrovní zveřejněných výsledků byly fakulty. Zpráva také obsahuje doporučení pro budoucí šetření, aby v něm byly lépe zpracovány otázky na problematické body doktorského studia (včetně přesného znění otázek, aby byly dobře pochopeny respondenty).

Rovněž některé fakulty se v posledních letech více zaměřily na komplexní hodnocení doktorského studia, například Filozofická fakulta v rámci reformy doktorského studia (2014), při které oslovila všechny stávající studenty a dále nedávnné absolventy a zanechavší od roku 2011, nebo Pedagogická fakulta v rámci pilotního šetření Hodnocení doktorského studia studenty v akademickém roce 2015/2016, které se soustředilo na kvalitu nabízených předmětů, školicí pracoviště, kvalitu školitele, získané znalosti a dovednosti a celkové posouzení dosavadního studia. Kromě těchto šetření Lékařská fakulta v Hradci Králové a Přírodovědecká fakulta zapojují studenty doktorského studia do pravidelného hodnocení výuky studenty.

Hodnocení studia absolventy

V oblasti hodnocení studia absolventy je univerzita podle novelizovaného vnitřního předpisu (účinný od 1. ledna 2017) zavázána uskutečnit kvalitativní či kvantitativní šetření nejméně jednou za pět let, fakulty pak mohou uskutečňovat samostatná hodnocení studia absolventy. Hodnocením studia absolventy univerzity se v **nedávnné době zabývaly dvě komplexní zprávy**, a to *Zaměstnanost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy* (2012) a *Absolventi Univerzity Karlovy: Univerzita Karlova očima bývalých studentů a postavení absolventů Univerzity Karlovy na trhu práce* (2014). Tyto studie byly vypracovány Střediskem vzdělávací politiky Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy a využívaly data z kvantitativního šetření REFLEX, jež vychází z mezinárodní metodologie.

Studie z roku 2012 ukazuje studenty a absolventy v kontextu rozvoje vysokého školství v České republice a v Evropě, a to především mezi lety 2003-2011, dále se zaměřuje na charakteristiku absolventů a jejich uplatnění (hodnocení studia, přechod na trh práce, postavení na trhu práce po několika prvních letech, kompetence) a projekci pracovního trhu do roku 2020. Druhá **studie z roku 2014** kromě detailní charakterizace absolventů univerzity představuje i profily jednotlivých fakult, kde jsou rozebrány významné odlišnosti dané fakulty včetně toho, jaké profese absolventi nejčastěji zastávají. *Profily fakult* plní roli přehledných shrnutí a ukazují závěry, které by jinak v komplexním hodnocení univerzity zanikly či by mohly být chybně interpretovány.

Obě studie hodnotí *uplatnění absolventů Univerzity Karlovy* jako velice dobré, na což poukazuje řada faktorů (jejich nezaměstnanost je velice nízká, absolventi získávají profese, v nichž ve velké míře uplatňují své vzdělávání a znalosti, jsou spokojeni se svou prací, uplatnění po absolvování dokáží nalézt velice brzy). Při možnosti opakované volby studia by většinou *volili opět studium na Univerzitě Karlově*.

Rodinné zázemí a vzdělání absolventů před vstupem na vysokou školu zůstává stále a nadprůměrné v České republice (nadprůměrný podíl gymnazistů, nadprůměrné vzdělání a kvalifikační náročnost profesí u rodičů) a potvrzuje tak dlouhodobý trend (viz též kapitoly Zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých oblastech činností Univerzity Karlovy, Vzdělávací činnost, část Hodnocení přijímacího řízení).

Především studie z roku 2014 však formuluje i body, ke kterým se absolventi *vyjadřují méně pozitivně*. Absolventi hodnotí výrazně nadprůměrně kvalitu svých fakult, hodnocení vyučujících je však pod průměrem za všechny české vysoké školy. Z hlediska studijní nabídky je nejhůře hodnocena výuka cizích jazyků. Univerzita by proto v následujících letech měla klást důraz na výuku cizích jazyků a její charakter a měla by věnovat pozornost tomu, co studenti vnímají pod pojmem kvalitní vyučující, a těm charakteristikám, které u vyučujících na univerzitě v dostatečné míře nenacházejí. Do určité míry podporují názory absolventů i doporučení mezinárodního hodnocení univerzity (viz výše). Další doporučení se týkají především *nízké návratnosti dotazníků* od některých skupin (např. doktorské studijní programy), kde by univerzita měla rozvíjet strategii pro komunikaci se svými absolventy včetně uchovávání aktuálních kontaktních údajů. Rozvoj jazykových znalostí studentů, pedagogických dovedností učitelů a vytvoření strategie pro

komunikaci s absolventy jsou obsaženy také v Dlouhodobém – strategickém záměru UK pro roky 2016-2020.

Univerzita Karlova v tomto směru již v rámci operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání od září 2017 zahájila celouniverzitní projekt „Zvýšení kvality vzdělávání na UK a jeho relevance pro potřeby trhu práce“, zaměřený na zvýšení kvality vzdělávání, jehož důležitou dílčí aktivitou je vzdělávání akademických a dalších zaměstnanců v programech pro rozvoj pedagogických, manažerských a sociálně-psychologických kompetencí. Vedle toho jsou v taktéž v celouniverzitním projektu s názvem „Zkvalitnění strategického řízení na Univerzitě Karlově v oblasti rozvoje lidských zdrojů ve výzkumu a vývoji“ plánovány vzdělávací programy pro rozvoj komunikace a kvality prezentace výsledků vědy a výzkumu, opět určené akademickým i dalším pracovníkům univerzity. Jejich příprava bude zahájena na jaře 2018.

Obě zprávy byly diskutovány se zástupci fakult na společných setkáních a poskytnuty k dalšímu využití. Shrnutí jejich hlavních výsledků je zveřejněno na internetových stránkách univerzity.

Také některé **fakulty organizují šetření mezi svými absolventy**, například Právnická fakulta, 1. lékařská fakulta, 3. lékařská fakulta či Fakulta sociálních věd. Většinou je však zpětná vazba od absolventů získávána spíše neformálním způsobem, zejména v rámci absolventských setkání či alumni spolků.

Na šetření z let 2012 a 2014 naváže další výzkum absolventů Univerzity Karlovy, který bude financován z prostředků Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání. V současné době (srpen 2017) je projekt schválen a je na samotném počátku uskutečňování. Šetření provede opět Středisko vzdělávací politiky Pedagogické fakulty a naváže tak na již uskutečněná šetření a jejich závěry. Podstatnou změnou však bude navázání výsledků absolventských šetření na systém komplexního sledování studentské dráhy (*tracking*), v rámci kterého budou sbírána a provázána data od tří skupin, to zájemců o studium, studentů a absolventů, která vytvoří celkový obraz o průchodu studentů studiem a jejich následném uplatnění (viz též kapitoly Komplexní hodnocení kvality na Univerzitě Karlově, Vlastní hodnotící zpráva Univerzity Karlovy 2004-2012, část Vzdělávání nebo Zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých oblastech činností Univerzity Karlovy, Vzdělávací činnost, část Zpětná vazba od studentů a absolventů).

Změny v zajišťování zpětné vazby od studentů a absolventů

V souvislosti s rozsáhlou úpravou vnitřních předpisů po přijetí novely zákona o vysokých školách (2016) byl *Řád pro hodnocení výuky studenty* zrušen a nahrazen *Řádem pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy Univerzity Karlovy*, který kromě toho, že reflektuje požadavky nařízení vlády o standardech pro akreditace ve vysokém školství, také např. ukotvuje hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy v systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, doplňuje a konkretizuje náležitosti jednotlivých šetření či nově stanovuje, že děkan je povinen fakultní zprávu předložit k projednání i akademickému senátu fakulty. **Nový vnitřní předpis** dále v otázce hodnocení kvality výuky studenty rozlišil hodnocení výuky ve studijních programech, a to samostatně pro bakalářské a magisterské studijní programy a doktorské studijní programy, hodnocení zabezpečení vzdělávací a dalších souvisejících podpůrných činností, v obou případech studenty, a dále hodnocení studia absolventy. Nově zavedl povinné hodnocení studia v doktorských studijních programech pro všechny fakulty jedenkrát za dobu studia, do této doby bylo prováděno pouze dobrovolně a pouze některými fakultami. Nový vnitřní předpis *Pravidla hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy* např. vyžaduje hodnocení všech typů, forem a jazykových mutací studijních programů či šířeji pojímá zprávu, kterou jsou fakulty povinny předkládat rektorovi. Další změnou je zavedení celouniverzitního studentského hodnocení zabezpečení studia a dalších souvisejících podpůrných činností, které bude formou všeobecně přístupného šetření organizováno univerzitou, fakultám je ponechána možnost, aby si obdobné šetření uskutečňovaly samy. Univerzita dosud pro hodnocení tohoto typu využívala

data z národního šetření Doktorandi 2014 či na národní úrovni sebraná data pro celoevropský projekt EUROSTUDENT nebo data ze studentských šetření, která organizoval mezinárodní projekt U-Multirank.

Studentské hodnocení výuky stojí v dalších letech před otázkou **obsahu dotazníku**, který je v současné době plně v kompetenci jednotlivých fakult a jeho obsah se mezi fakultami liší. Společná část dotazníků je i jedním z doporučení mezinárodního hodnocení, které na univerzitě proběhlo v akademickém roce 2016/2017 (viz kapitola Komplexní hodnocení kvality na Univerzitě Karlově). Univerzita Karlova v souladu se svým strategickým záměrem plánuje v následujících letech *provázat zpětnovazební šetření týkající se zájemců o studium, studentů a absolventů a realizovat tak sledování studentské dráhy od podání přihlášky ke studiu až po úspěšné absolvování studia a následné uplatnění na trhu práce*. V současné době je podána v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání projektové žádost, která se týká nutných úprav informačního systému pro sběr takovéto zpětné vazby. V rámci tohoto komplexního sledování je připraven ještě komplementární projekt, který se týká vyhodnocování zpětné vazby od absolventů.

Hodnocení kvalifikačních prací

Od podzimu 2017 bude pilotně ověřováno *hodnocení kvalifikačních prací*, které bude směřovat k otázce, jak probíhá posuzování diplomových a disertačních prací, a k soustavné diskusi, jaké jsou požadavky na absolventa Univerzity Karlovy. Předmětem hodnocení by v budoucnu nově měly rovněž být všechny programy celoživotního vzdělání, které jsou na Univerzitě Karlově uskutečňovány, a to zejména na základě zpětné vazby od jejich účastníků.

Hodnocení přijímacího řízení

Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality Univerzity Karlovy definují, že podmínky, průběh a výsledky přijímacího řízení jsou sledovány zejména v každoroční zprávě o přijímacím řízení.

Zprávy o přijímacím řízení obsahují údaje popisující zájem uchazečů o studium, celkový charakter, průběh a výsledky přijímacího řízení v daném roce. Pravidelné a dlouhodobé shromažďování těchto ukazatelů umožňuje uvádět ve zprávách o přijímacím řízení jak meziroční srovnání, tak některé dlouhodobé trendy. Zprávy o přijímacím řízení jsou strukturovány do třech částí: popisné, sumarizační a statistické.

Popisná část obsahuje základní východiska přijímacího řízení, kterými jsou zákon o vysokých školách, vnitřní předpisy univerzity a podmínky přijímacího řízení. Kromě toho v ní lze nalézt informace o podobě a průběhu přijímacích zkoušek. Závěrečnou kapitolou jsou doporučení pro přijímací řízení v následujícím akademickém roce, která vyplývají z vyhodnocení situace v příslušné zprávě, s adresnou odpovědností za naplňování jednotlivých částí.

Část sumarizační nabízí statistické přehledy, a to nejen údaje o počtu přihlášených a přijatých uchazečů, ale také informace o tom, kolik uchazečů se k přijímací zkoušce nedostavilo, podalo přihlášku na více studijních programů uskutečňovaných univerzitou, využilo možnosti podat žádost o přezkum a také kolika z nich rektor vyhověl. Sumarizační textovou část doplňuje tabulková příloha, kde jsou tyto ukazatele ve struktuře dle fakult.

Statistická část popisuje formy přijímací zkoušky v daném roce na jednotlivých fakultách, včetně kritérií pro přijetí. Kromě toho je zde u jednotlivých fakult uvedena informace, zda umožnily uchazečům splňujícím určité podmínky přijetí bez přijímací zkoušky. Statistická část je doplněna tabulovou přílohou, v níž jsou uvedeny základní statistické charakteristiky písemných přijímacích zkoušek na jednotlivých fakultách univerzity v podobě požadované příslušnou vyhláškou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Zpráva o přijímacím řízení je **zveřejňována pravidelně na stránkách univerzity** vždy ke konci roku. Za posledních pět let se *doporučení pro budoucí přijímací řízení* částečně proměňovala, v závislosti na aktuálnosti aktivit ovlivněných jak vývojem univerzity, tak šířeji v České republice. Po celé sledované období 2012-2016 zůstala v platnosti následující doporučení:

- aby fakulty oslovovaly budoucí zájemce o studium na univerzitě včas a pomocí účinných forem prvotního kontaktu se zaměřením na získání nejlepších uchazečů, zejména v navazujících formách studia;
- aby sledovaly jednotlivé studijní programy a vyhodnocovaly důvody, proč jsou některé z nich mimořádně vyhledávané a jiné nikoliv;
- aby nadále kladly důraz na včasnost, srozumitelnost, jednoznačnost a nediskriminační charakter vyhlášených podmínek přijímacího řízení a na jejich striktní respektování;
- aby dbaly na jednoznačnost způsobu hodnocení a jeho srozumitelnost pro uchazeče;
- aby formální stránka prvoinstančního rozhodnutí byla i nadále pečlivě sledována a bylo dbáno i na to, aby rozhodnutí ve věci přijetí ke studiu byla vydávána i v případech, kdy se uchazeč nedostaví k přijímací zkoušce;
- aby dokumentace o výsledcích přijímacích zkoušek a pro rozhodování ve věci přijetí ke studiu byla i nadále zajišťována spolehlivým a prokazatelným způsobem.

Kromě těchto doporučení dlouhodobějšího charakteru byl např. v období prvních tří let kladen důraz na *koordinaci termínů přijímacích zkoušek v příbuzných oborech*, aby uchazeči měli maximální možnost vykonat přijímací zkoušku ve všech oborech, na které si podali přihlášku, nebo se *aktivně účastnit diskusí o vhodné podobě maturitních zkoušek* a o jejich návaznosti na přijímací řízení. V posledních dvou letech pak bylo akcentováno *usilování o výběr kvalitních uchazečů ve všech typech studia postupnou modifikací podmínek přijímacího řízení* a např. zvýšené pozornosti při plnění základní podmínky dosaženého vzdělání ve všech typech studijních programů, tj. především *uznání vzdělání získaného v zahraničí*. Metodická činnost pro fakulty v oblasti přijímacího řízení je zdůrazňována po celé období a bude i v následujících letech dále rozvíjena a sdílána napříč univerzitou (upozornění na nejčastější chyby, sdílení dobré praxe, podněty ke změnám). Všechna doporučení ve zprávách o přijímacím řízení mají zakotvenou odpovědnost za jejich naplňování (např. fakulty, rektorátní odbory).

Se zprávou o přijímacím řízení je pravidelně seznamováno vedení univerzity, fakulty (rozšířené kolegium rektora) a Akademický senát univerzity. Kterýkoliv z těchto orgánů si může dožádat podrobnější analýzu. Např. v roce 2014 (a aktualizace v roce 2016) si vedení univerzity vyžádalo *analýzu týkající se demografického vývoje a jeho dopadu na potenciální zájemce o studium*, Akademický senát si v roce 2017 dožádal podrobnější analýzu, zda neupadá zájem o studium na univerzitě v regionech mimo Prahu či Středočeský kraj a zda v tomto ohledu na tom nejsou lépe jiné české vysoké školy. První dvě analýzy ukázaly, že prudký pokles uchazečů by i přes demografický pokles Univerzity Karlově hrozit neměl, i když je třeba, aby se ucházela o každého kvalitního uchazeče (viz též doporučení výše). Studie z roku 2017, která zkoumala např. počty a podíly zájemců o studium, přijatých a zapsaných studentů optikou jednotlivých krajů, ukázala, že navzdory celonárodnímu poklesu počtu uchazečů přijímá Univerzita Karlova ve srovnání s Masarykovou univerzitou a Univerzitou Palackého v Olomouci více zájemců z jiných krajů než z krajů, v nichž sídlí její fakulty a že míra regionalizace zájmu o studium na univerzitě se v celkovém úhrnu mezi lety 2012-2016 v podstatě nezměnila.

Sledování kvality přijímacího řízení bude podpořeno i prostřednictvím dílčí aktivity projektu Evropských strukturálních fondů *Zvýšení kvality vzdělávání na Univerzitě Karlově a jeho relevance pro potřeby trhu práce*. Dílčí aktivita bude zaměřena zejména na činnosti zaměřené na internacionalizaci vysokoškolského prostředí v rámci přijímacího řízení. Dále se zaměří na podporu dalšího vzdělávání podpůrných pracovníků v oblasti přijímacího řízení a na systémové nástroje podpory přijímacího řízení, s ohledem na kvalitu přijímaných uchazečů. Hlavním cílem projektu je zefektivnění přijímacího a přezkumného řízení.

Změny v oblasti zajišťování kvality vzdělávací činnosti na fakultách

Na úrovni fakult probíhaly i další změny, které vedly a vedou k rozvoji v oblasti zajišťování kvality vzdělávací činnosti. Na řadě fakult byla např. věnována pozornost rozvoji kvality v rámci doktorských studijních programů (např. na Lékařské fakultě v Plzni, Evangelické teologické fakultě, Filozofické fakultě nebo Husitské teologické fakultě). Většímu zapojení studentů se věnovala Lékařská fakulta v Plzni, kde vzniklo Studentské fórum jako platforma pro lepší vzájemné pochopení potřeb fakulty a studentů. Členové vedení fakulty se zasedání fóra účastní pravidelně. Na Filozofické fakultě proběhlo formou hodnocení pedagogické, vědecké a grantové činnosti jednotlivých pracovišť spolu s výhledem dalšího rozvoje. Sebehodnocení byla projednána s vedením fakulty a byla přijata následná opatření. Filozofická fakulta taktéž výběrově hodnotila závěrečné práce, a to ve spolupráci s externími odborníky či v akademickém roce 2016/2017 pracovala na novém kariérním a atestačním řádu, jehož významnou složkou je hodnocení vědeckých výsledků. Hodnotícím systémem činnosti akademických pracovníků ve třech pilířích (pedagogická činnost přímá, pedagogická činnost nepřímá, vědecká a publikační činnost), na něj naváže kariérní řád, se zabývala Fakulta tělesné výchovy a sportu. 2. lékařská fakulta pak v roce 2017 získala mezinárodní akreditaci u *Medical Board of California International Medical School* a zavedla změny v hodnocení praxe ve studijním programu Ošetřovatelství.

VĚDA A VÝZKUM

Národní hodnocení, jehož jádro představuje sběr dat o výstupech tvůrčí činnosti do Rejstříku informací o výsledcích a následné bodové hodnocení jednotlivých typů výstupů, v současné době na Univerzitě Karlově představuje důležitý nástroj pro hodnocení výsledků vlastní tvůrčí činnosti, který využívá jak univerzita, tak i její fakulty a vysokoškolské ústavy. Nejedná se však o nástroj výlučný. V obou případech byl v minulých letech doplňován dalšími prvky, k nimž patří především systém programů na podporu vědy, analytické a hodnotící zprávy o rozvoji tvůrčí činnosti, pilotní univerzitní hodnocení výsledků badatelské práce a průběžné sledování hlavních ukazatelů tvůrčí činnosti, zejména ve výroční zprávě o činnosti. Komplexní systém hodnocení tvůrčí činnosti dosud není na úrovni univerzity plně zaveden, což je dáno i tím, že publikační a další výsledky univerzity jsou hodnoceny na celostátní úrovni s přímou návazností na institucionální financování.

Hodnocení vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy v letech 2004-2012

Souhrnně byla tvůrčí činnost vyhodnocena v rámci zprávy *Hodnocení vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy v letech 2004-2012*, do jejíž přípravy byly zahrnuty fakulty a vysokoškolské ústavy pomocí souboru otevřených otázek, které se zaměřovaly na klíčové oblasti rozvoje vědecké činnosti, například její financování, řešené projekty, studentskou vědeckou činnost či kvalifikační růst akademických a vědeckých pracovníků. Na základě zasláných podkladů byly připraveny jednotlivé studie, z nich sestavena souborná zpráva, jež obsahovala i studie jednotlivých fakult a vysokoškolských ústavů. Fakulty a vysokoškolské ústavy se před zpracováním rozsáhlé komplexní zprávy a taktéž před projednáním v Akademickém senátu univerzity k materiálu i jeho přílohám vyjádřily.

Hlavní výsledky a jejich využití

Hodnocení vědecké, výzkumné vývojové a další tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy v letech 2004-2012 ukázalo, že věda a výzkum se na převážné většině fakult dynamicky rozvíjely. Jestliže na počátku sledovaného období existovaly fakulty, kde vědecká činnost podle jejich vlastního vyjádření spíše doplňující činností, na jeho konci je patrné, že na nich došlo k výraznému rozvoji, který se projevil např. v jejich výzkumné profilaci, v řadě kvalitních výsledků či v intenzivním zapojování studentů do vědecké činnosti. Ke kvalitativnímu rozvoji vědecké činnosti došlo i na fakultách, kde výzkum byl i na počátku sledovaného období na velmi vysoké úrovni a v současné době tvoří hlavní osu jejich činnosti. Tyto fakulty posílily své postavení na národní i mezinárodní úrovni, o čemž svědčí např. jejich úspěšnost v národních grantových soutěžích, rámcových programech či nárůst citovanosti jejich výsledků.

Velkým přínosem pro rozvoj vědecké činnosti na Univerzitě Karlově byly **výzkumné záměry** (řešené v období 2005-2011, resp. 2007-2013) a **výzkumná centra** (2005-2011). Oba mechanismy, které fakultám a dalším součástem poskytly potřebnou víceletou perspektivu, vedly k integraci výzkumných témat, ke koncentraci výzkumu uvnitř fakult i k podpoře badatelské spolupráce. Proto univerzita vytvořila po jejich ukončení svůj **vnitrouniverzitní systém podpory vědy a výzkumu**. V roce 2013, kdy byla zpráva dokončena, stála univerzita před úkolem svůj systém vnitrouniverzitní podpory, který zavedla, vyhodnotit.

Ve sledovaném období let 2004-2012 se na Univerzitě Karlově **zvýšil podíl prostředků na vědu a výzkum** na celkovém objemu finančních prostředků univerzity. Nárůst zajistil nový koncept institucionálního financování, který začal být používán 2010, jakož i větší úspěšnost při získávání účelových prostředků. Byl však nesen pouze některými fakultami, pro financování rozvoje, zejména na malých fakultách, větší závislost na nejistých účelových prostředcích představovala riziko.

K významnému rozvoji mezi lety 2004-2012 došlo také v **oblasti studentské vědecké činnosti**. Problém, na který zpráva poukázala, spočíval ve výši prostředků na specifický výzkum. Oproti trvalému růstu celkových výnosů na vědeckou činnost a růstu počtu studentů doktorských studijních programů, resp. studentů magisterských studijních programů, prostředky, které Česká republika Univerzitě Karlově na specifický výzkum poskytla, mezi lety 2004-2012 stagnovaly a na většině fakult v přepočtu na jednoho studenta doktorského programu, významně poklesly. Dále zpráva ukázala, že se fakulty potýkaly s problémy, které se týkaly nedostatku finančních prostředků a podpůrných mechanismů pro začínající badatele, resp. pro badatele zahraniční.

Univerzita si tyto problémy uvědomovala a rozhodla se tento problém řešit v rámci systému programů PRVOUK a UNCE, ve druhém období (od roku 2017) programů PROGRES, UNCE a PRIMUS. Závěrečné zprávy programů PRVOUK (2012-2016) ukazují, že počty studentů zapojených do těchto programů byly nemalé, obdobně zapojení začínajících vědců je zřejmé i v programech UNCE (2016-2017).

Programy na podporu vědy na Univerzitě Karlově

V oblasti zajišťování kvality tvůrčí činnosti se univerzita drží principu, že odpovídá zejména za stav a rozvoj vědních oborů, zatímco rozvoj jednotlivých pracovišť je především v kompetenci fakult a dalších součástí. **Klíčovou komponentou** na univerzitní úrovni je *komplexní systém financování základního výzkumu*, který se zaměřuje zejména na podporu rozvoje vědních oborů na univerzitě, vytvoření podmínek pro dlouhodobou koncepční práci excelentních týmů, zakládání nových laboratoří a vědeckých skupin či škol, podporu vynikajících osobností a na vědeckou činnost studentů. Zajišťování kvality z celouniverzitní úrovně je skrze jeho projektové financování, které soustavně dbá na kvalitu před přijetím projektu k financování i během jeho řešení,

a to formou průběžných zpráv a bilančních zpráv, a v neposlední řadě při veřejných obhajobách závěrečných zpráv či závěrečných výsledků.

První generace programů na podporu vědy

Jako základní nástroj pro rozvoj a hodnocení vědních oborů na univerzitě byly ustaveny *Programy rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově*, tj. **PRVOUK** (2012-2016). Cílem těchto programů bylo zajistit, aby institucionální financování podle nových pravidel vedlo nejen k udržení stávající badatelské činnosti, ale zejména k jejímu dalšímu zlepšování, a to jak v národním, tak především v mezinárodním měřítku. Každý program byl věnován jedné vědní oblasti, přesněji řečeno širšímu vědnímu oboru nebo mezioborové problematice. Společně tyto programy pokrývaly všechny hlavní vědní oblasti rozvíjené na Univerzitě Karlově, od věd humanitních a společenských přes lékařské až po přírodní, mnohé z nich přitom navázaly na předchozí úspěšně řešené výzkumné záměry. Nedílnou součástí přihlášky ke každému programu přitom mj. byly *kritické zhodnocení postavení dané vědní oblasti* na Univerzitě v národním a zejména mezinárodním kontextu a *návrh klíčových kroků pro kvalitativní zlepšení tohoto postavení* v pětiletém horizontu, resp. *zdůvodnění a rámcový harmonogram těchto kroků, indikátory tohoto zlepšení*. Každoročně byla přitom předkládána *průběžná zpráva*, po dvou letech pak *bilanční zpráva*, která obsahovala zejména hlavní výsledky dosavadního uskutečňování daného programu. Ke každé *závěrečné zprávě* byl vypracován *oponentní posudek*. Závěrečné posouzení výsledků jednotlivých programů prováděly *hodnotící komise* (konkrétně pro oblast teologie, filozofie a práva; historie, národopisu a filologie; pedagogiky a psychologie; sociologie, politologie, ekonomie, environmentálních věd a antropologie; přírodních věd, matematiky a informatiky; lékařských věd). Předmětem hodnocení bylo zejména naplňování cílů rozvoje dané oblasti a hodnocení nejvýznamnějších výsledků. Závěrečné zprávy i oponentní posudky byly projednány Vědeckou radou univerzity. Závěry z hodnocení PRVOUK rovněž sloužily jako východisko pro přípravu koncepce druhé generace programů zaměřených na rozvoj vědních oblastí, které byly vyhlášeny pod názvem PROGRES.

Také v případě programu *Univerzitních výzkumných centre (UNCE)*, který byl zaveden jako nástroj na podporu kvalitních mladých vědců pro období 2012-2017, bylo vedle přihlášky nedílnou součástí předložení *průběžné a závěrečné zprávy*, které následně projednávaly hodnotící komise, a to pro humanitní a společenskovední obory, resp. pro lékařské a přírodovědné obory. Obě zprávy obsahovaly zejména popis činnosti příslušného centra, seznam publikačních výstupů post-doktorských a doktorských badatelů, kteří se podíleli na jeho řešení, a celkové slovní vyhodnocení dosažených výsledků, a byly projednávány Vědeckou radou univerzity. Jelikož je tento program v prostředí univerzity všeobecně považován za velmi úspěšný, když kromě jiného dodává v českém systému velmi potřebnou stabilitu financování dlouhodobě nejkvalitnějším vědeckým týmům, je nedílnou součástí i druhé generace programů na podporu vědy.

Z hlediska *programů je rozvoj studentské vědecké činnosti* na univerzitě dlouhodobě zajišťován dvěma mechanismy, a to *Grantovou agenturou Univerzity Karlovy*, jež zahájila svou činnost již v roce 1993, a *soutěží specifického výzkumu*. Předkladateli projektů jsou studenti magisterského či doktorského studia. Ke každému projektu je předkládána *závěrečná zpráva*, která obsahuje seznam jeho publikačních a jiných výsledků, resp. celkové slovní vyhodnocení výsledků a přínosu projektu. *Celkové hodnocení ukončených projektů* pak provádí *Grantová rada Univerzity Karlovy* na základě podkladů od svých *oborových rad* pro společenskovední, přírodovědné a lékařské skupiny oborů. Obdobné postupy jsou uplatňovány i v případě soutěže specifického výzkumu.

Dalším nástrojem pro hodnocení výsledků tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy je každoroční *Soutěž vysoce kvalitních monografií*, jejímž hlavním cílem je podpora autorů knih. Posuzování jednotlivých monografií provádějí *dvě jedenáctičlenné odborné komise nominované Vědeckou radou univerzity*, a to pro lékařské a přírodní vědy a pro humanitní a společenské vědy, jež kladou vysoké nároky na jednotlivé monografie, jež si činí nárok být považovány za klíčové ve svých vě-

deckých oborech. Od roku 2010, kdy byla soutěž zavedena, komise posoudily kvalitu přibližně šesti set šedesáti monografií.

Posledním nástrojem, který byl v rámci první generace programů na podporu vědy zaveden, **byl finanční bonus za významné granty**, jehož cílem bylo podpořit zapojení akademických a vědeckých pracovníků Univerzity Karlovy ve významných účelových grantových projektech, zejména mezinárodních. Tento program byl nahrazen jinými mechanismy (viz též kapitola Podpůrné činnosti, podkapitola věnovaná Evropskému centru).

Druhá generace programů na podporu vědy

Současně s vyhodnocením výsledků programu PRVOUK na Univerzitě Karlově proběhlo i *posouzení celého stávajícího systému programů a příprava nového konceptu*. Nový systém sestává z programu **PROGRES (2017-2021)**, jež navazuje na program PRVOUK, soutěží Grantové agentury Univerzity Karlovy a specifického vysokoškolského výzkumu o projekty na podporu studentské vědecké činnosti, úspěšného programu Univerzitních výzkumných center **UNCE (2018-2023)**, nově zavedených programů **PRIMUS (od roku 2017)**, jejichž cílem je podpora mladých vědeckých pracovníků, kteří si chtějí založit novou skupinu či laboratoř, a **Donatio Universitatis Carolinæ**, programu, který podporuje vynikající vědecké osobnosti významně přispívající k prestiži univerzity, a pokračující soutěže o nejlepší monografie. Tak jako v předchozím období, i zde všechny programy procházejí náročným posuzováním, např. v novém programu PRIMUS komise v případě žádosti hodnotí dosavadní vědeckou činnost uchazeče, soulad návrhu s vědeckým zaměřením univerzity a pracoviště a jeho přínos pro rozvoj oboru na univerzitě, podmínky pro vedení studentů doktorského studia či odbornou úroveň řešitelského týmu. Průběžně se hodnotí také plnění projektu a na jeho konci se podává závěrečná zpráva.

Opatřením rektora č. 16/2017 byla ustavena pro novou generaci programů **Komise programů pro podporu vědy na Univerzitě Karlově**. Je orgánem, který se podílí na zajištění kvality a transparentnosti hodnocení a posuzování vědeckých projektů a programů. Jejím stěžejním úkolem je odborné posouzení návrhů jednotlivých programů na podporu vědy určených k realizaci a financování i následné zhodnocení jejich průběžných, bilančních a závěrečných zpráv. Činnost Komise je realizována prostřednictvím dílčích komisí zpravidla ve třech základních vědeckých oblastech, a to humanitní a společenské vědy, přírodní vědy, matematika a informatika a lékařské vědy a biomedicína.

Pilotní vnitrouniverzitní hodnocení výsledků vědy

Další opatření, které je pro rozvoj vědecké činnosti na univerzitě připravováno, je **ustavení interního systému hodnocení vědy**, který spolu s informacemi z národního systému hodnocení univerzitě poskytne obraz o kvalitě vědecké práce různých oborů. K jeho ustavení budou sloužit i zkušenosti s *pilotním vnitrouniverzitním hodnocením vědy*, které Univerzita Karlova uskutečnila v roce 2016 na dvou fakultách, a to Matematicko-fyzikální fakultě a Fakultě sociálních věd.

Bibliometrická analýza zahrnovala srovnání vnitřní, národní a mezinárodní, přičemž vyšla z publikací z let 2010-2014, které jsou indexovány ve *Web of Science*. Vnitřní srovnání se soustředilo na výkon každé oblasti (každého pracoviště) z hlediska množství článků a jejich kvality uchopené prostřednictvím tří dimenzí (význam časopisu pro obor, citace a kvalita citací), neměřilo však produktivitu pracoviště. Profil každé oblasti rovněž obsahoval informace o personálním složení a vědeckých výstupech. Národní srovnání publikačního výkonu vycházelo z dat národního hodnocení z roku 2014 a na základě výstupů v databázi *Web of Science* ukázalo, ve kterých oborech obou hodnocených fakult se univerzita umísťuje na prvních třech místech v rámci České republiky podle oborového významu časopisů, v nichž publikuje své články. V mezinárodním srovnání se analýza soustředila na porovnání publikací Univerzity Karlovy s vybranými zahraničními univerzitami z hlediska významu časopisů, v nichž referenční univerzity ve sledova-

ných oborech publikovaly. Použité indikátory byly v souladu s hlavními ukazateli výkonu podle dokumentu Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016-2020.

Hodnocení vybraných excelentních výsledků na základě **peer-review v pilotní studii** k vnitrouniverzitnímu hodnocení tvůrčí činnosti sestávalo z hodnocení vybraných výstupů zapojených fakult rozdělených podle vědních oblastí ze strany předních odborníků zahraničních partnerských a dalších předních univerzit a bylo organizováno v součinnosti s *Mezinárodní radou Univerzity Karlovy*. Podařilo se však naplnit pouze velmi omezeně, zejména z důvodu obtíží při sestavování panelů.

Hodnocení vybraných excelentních výsledků na základě *peer-review* bylo dokončeno pouze v panelu Matematika, kde hodnotitelé rozdělili výstupy do skupin A až D podle kvality jejich zpracování a přínosnosti pro rozvoj oboru. Rozdělení provázely slovní komentáře zdůvodňující klasifikaci. *Peer-review*, do něhož se zapojili zahraniční vědečtí pracovníci, kteří pocházeli zejména z univerzit v Lovani, Leidenu a Heidelbergu, bylo velmi cenné, neboť poskytlo Matematicko-fyzikální fakultě důležitou zpětnou vazbu a podklady pro hlubší analýzu její vědecké úrovně v hodnoceném oboru (např. se ukázalo, že ne všechny vybrané excelentní výsledky jsou excelentní i dle názoru hodnotitelů, jakož i to, že bibliometrická analýza sama o sobě nepřináší tak cenné výsledky jako v kombinaci s panelovým hodnocením).

Hlavní výsledky a jejich využití

Pilotní hodnocení ukázalo obtíže při získávání vhodných posuzovatelů, i přes tyto nesnáze však poukázalo na klíčové problémy, které je třeba vyřešit, dříve než bude moci Univerzita Karlova v souladu s *Pravidly systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality* přistoupit k panelovému hodnocení výstupů v širším měřítku tam, kde není bibliometrická analýza dostačující či relevantní. Studie dále ukázala, že pro aplikaci obdobného mechanismu pro hodnocení všech oborů, jimiž se Univerzita Karlova zabývá, je třeba uvažovat zejména o oborovém zařazení výsledků a jednotlivých vědeckých pracovníků a doktorandů, skladbě panelů, volbě jejich předsedů a případném honorování členů panelů a provázaném hodnocení oborů napříč univerzitou a jednotlivými fakultami. V zásadních rysech vyzkoušený systém odpovídá i uvažované celostátní *Metodice 2017+* a jeho využití by univerzitě poskytlo podrobnější informace o kvalitě vlastních vědeckých výsledků.

Hodnocení výsledků vědecké činnosti na fakultách a vysokoškolských ústavech

Na úrovni fakult a vysokoškolských ústavů probíhalo hodnocení výsledků vědecké činnosti různými postupy, lze však nalézt některé podobnosti podle toho, jaké obory tyto součásti rozvíjejí. *Na lékařských fakultách* je základním nástrojem *bibliometrická analýza publikační činnosti*. Některé fakulty zde využívají národní Metodiku, jiné postupují podle vlastní metodologie, např. 1. lékařská fakulta. Lékařské fakulty při hodnocení kladou důraz na přesné rozdělení autorských podílů na publikacích při evidenci výsledků v databázích. Výsledky hodnocení mohou sloužit na jednotlivých fakultách jak ke srovnávání výkonnosti pracovišť či jednotlivců, tak i jako kritérium při rozhodování o rozdělování prostředků. Kromě bibliometrické analýzy se některé fakulty zaměřují na hodnocení dalších aktivit a výsledků tvůrčí činnosti, jako jsou *přijaté patenty a užité vzory, domácí i zahraniční ocenění akademických a vědeckých pracovníků, úspěšnost v českých i zahraničních grantových soutěžích, pořádání odborných akcí, mimořádné klinické výsledky* atd. Hodnocení se koná zpravidla jednou ročně a výsledky bývají zveřejňovány ve výročních zprávách fakult.

Na přírodovědně zaměřených fakultách představuje základní nástroj hodnocení tvůrčí činnosti *bibliometrická analýza*. Fakulty zpravidla vycházejí z národní Metodiky, ovšem berou v úvahu oborová specifika, např. na Matematicko-fyzikální fakultě jsou matematická, fyzikální a informační sekce hodnoceny odděleně. Hodnocení publikační činnosti je nastaveno motivačně a má

vazbu na rozdělování prostředků. Kromě publikační činnosti některé fakulty sledují rovněž *úspěchy v domácích i zahraničních grantových soutěžích, ocenění pro akademické či vědecké pracovníky, výsledky mezinárodních hodnocení v jednotlivých oborech, pořádání mezinárodních škol a konferencí*, popř. jsou pořádány *soutěže o nejlepší vědecké práce akademických pracovníků i studentů*.

U *teologických fakult* se při hodnocení v některých případech klade důraz na *kvantitativní hodnocení údajů* o vědecké činnosti z Rejstříku informací o výsledcích či dalších zdrojů (Katolická teologická fakulta), v jiných probíhá hodnocení primárně *v rámci univerzitních programů na podporu vědy* (Evangelická teologická fakulta). Některé fakulty se při hodnocení zaměřují primárně na jednotlivé pracovníky, jiné hodnotí spíše pracoviště. Kromě údajů *o publikační činnosti* jsou předmětem hodnocení rovněž další vědecké aktivity, jako *vědecká spolupráce či ocenění, a jejich mezinárodní rozměr*. Výsledky hodnocení bývají zveřejňovány ve výročních zprávách fakult.

U dalších *humanitních a společenskovědních fakult* je častá *kombinace bibliometrické analýzy na základě národní Metodiky s kvalitativním hodnocením v rámci programů PRVOUK a PROGRES*, což současně umožňuje zohlednění oborových specifik. Některé fakulty hodnotí na základě bibliometrické analýzy uskutečňované na jednotlivých institutech (Fakulta sociálních věd), případně podle souboru kvantitativních ukazatelů typu počet publikací, RIV bodů, *vysoce kvalitních monografií, počtů grantů a projektů, počtu výjezdů na konference v zahraničí či počtu mladších pracovníků zapojených v grantech* (Právnická fakulta). Pedagogická fakulta pak klade důraz i *na aplikovaný výzkum*. Hodnocení je v řadě případů nastaveno motivačně a ovlivňuje rozdělování prostředků. Probíhá rovněž *hodnocení tvůrčí činnosti pracovišť*, na jehož základě mohou být hodnoceným pracovištěm doporučena *opatření ke zlepšení činnosti*.

Změny sledování a hodnocení výsledků vědecké činnosti na fakultách

Systém sledování a hodnocení výsledků vědecké činnosti byl výrazněji inovován na několika fakultách, např. na Lékařské fakultě v Plzni nebo na Farmaceutické fakultě v Hradci Králové, kde byl zaveden systém hodnocení a odměňování výzkumné a pedagogické činnosti. Farmaceutická fakulta dále ustavila Radu pro programy PRVOUK/PROGRES jako nástroj pro zvýšení důrazu na excelentní výsledky nebo vytvořila nový motivační systém podporující přípravu významných projektů (např. grantů Evropské výzkumné rady či projektů rámcových programů) směřujících k jejímu vědeckému rozvoji. Fakulta humanitních studií vyvinula nové zásady pro hodnocení výzkumné činnosti tak, aby reflektovaly aktuální proměny metodiky na národní úrovni, v jejichž rámci zesílil důraz na excelentní mezinárodní publikace, dále spojila hodnocení výzkumné činnosti s programy PRVOUK/PROGRES, kde ze sebehodnotících zpráv vyvinula jeden ze základních nástrojů, a koordinátoři rady těchto programů se stali důležitou instancí v hodnocení kvality vědecké práce na fakultě.

Mezinárodní rada Univerzity Karlovy

V roce 2014 byl ustaven nový poradní orgán rektora zejména pro rozvoj vědecké činnosti, Mezinárodní rada Univerzity Karlovy. Jejími členy je dvanáct vynikajících zahraničních osobností, které působí na významných světových univerzitách a dalších vědeckých a dalších institucích. Předmětem její činnosti byly např. spolupráce na koncepci systému nových vědních programů Univerzity Karlovy či zajištění zahraničních odborníků pro pilotní hodnocení vědeckých výsledků prostřednictvím *peer review*. Rada dále také posuzovala návrhy nových aktivit a programů vědeckých center, projednávala závěry hodnocení vědecké a vzdělávací činnosti či prováděla hodnocení jednotlivců nebo týmů nominovaných na medaile, granty či ocenění udělovaná univerzitou.

ZAPOJOVÁNÍ DO VEŘEJNÉHO ŽIVOTA

Zapojování Univerzity Karlovy do veřejného života bylo hodnoceno poprvé v rámci jedné ze čtyř studií, které vedly ke zpracování Vlastní hodnotící zprávy 2004-2012, konkrétně aktivit spadajících pod tzv. třetí roli univerzity. Předmětem hodnocení bylo zmapovat, nakolik se Univerzita Karlova a její fakulty zapojují do veřejného života, zda reagují na aktuální společenské otázky a vyjadřují se k nim v médiích. Zdrojem dat byly strategické dokumenty a výroční zprávy jak celé univerzity, tak jednotlivých fakult. Strategické dokumenty ani sebraná data však nebyly konzistentní, proto nemohly být vzájemně porovnány ani analyzovány. Zkoumání ukázalo, že většina fakult byla v oblasti působení ve veřejném životě velmi aktivní; pořádaly výstavy či koncerty a věnovaly se dalším aktivitám podle svého odborného zaměření (semináře pro veřejnost, účast na debatách v médiích, spolupráce se středními školami, akce Den vědy, Evropské fórum vědy a techniky, festival Mene Tekel a další, které často navazovaly na jejich odbornou a výzkumnou činnost a přispívaly tak nejen k popularizaci svých oborů, ale rovněž k šíření osvětové a kulturní činnosti. Doporučení směřovala zejména k tomu, aby tato oblast byla sledována v takovém rozsahu, který pokryje zprávy s nejdůležitějšími a nejdůležitějšími akcemi a na fakultních stránkách bude archivovat důležité akce pro veřejnost, včetně archivu významných mediálních vystoupení členů fakulty.

Tato doporučení byla naplněna. Úspěšné aktivity byly dále propracovávány, jejich počet se výrazně zvýšil. Univerzita Karlova pořádá cyklus diskuzních kulatých stolů k výročím a tématům, která jsou spojena vždy s konkrétními událostmi roku, časopis Forum využívá výstavních prostor v Celetné ulici a nově též v prostorách menz (např. Právnické fakulty), kde seznamu je širší veřejnost s významnými osobnostmi, spojenými s univerzitou, pokračuje úspěšná série portrétů vědeckých osobností v audio-video cyklu Věda na UK, představitelé Univerzity Karlovy se aktivně zapojují do diskusí k důležitým společenským událostem a vyjadřují se k aktuálním problémům. Univerzita má zpracovanou svoji komunikační strategii, byl vytvořen archiv důležitých vystoupení, která se konají na Univerzitě Karlově, ať již se jich účastní akademičtí pracovníci univerzity či význační domácí nebo zahraniční hosté. Například Univerzitu Karlovu navštívil v roce 2016 Lucemburský velkovévoda Jindřich, generální ředitelka UNESCO Irina Bokova, v roce 2017 předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker nebo ekonomický poradce generálního tajemníka Organizace spojených národů Jeffrey D. Sachs.

O událostech aktivně informuje širokou i akademickou veřejnost web UK a web časopisu i-FORUM, médiím a novinářům slouží archiv tiskových zpráv, dále je k dispozici univerzitní kanál Univerzity Karlovy na Youtube, kde jsou zaznamenány významné události ze života univerzity formou reportáží či záznamů přednášek apod.

Vybrané příklady

Projekty, které univerzita realizovala v minulých letech (mimo jiné oslavy 700. výročí narození zakladatele Univerzity Karlovy Karla IV. v průběhu roku 2016), prokázaly, že UK se aktivně a úspěšně představuje jako inspirativní hybatel vědeckého i společenského života nejen v celostátním měřítku, ale i s výrazným přesahem do zahraničí. Např. během **oslav narození Karla IV.** se uskutečnilo slavnostní shromáždění akademické obce a představitelů veřejného života ve Velké aule Karolina. Ojedinelého rozsahu a významu bylo setkání rektorů evropských i světových univerzit, jehož výsledkem byl podpis tzv. Pražské deklarace, vyzdvihující důležitost a nezastupitelnost univerzitního vzdělání v současném světě. Velkému zájmu se těšilo rovněž udělení Mezinárodní ceny Karla IV. velkovévodovi Jindřichovi I. Lucemburskému, k vědeckému poznání života a díla Karla IV. přispěla mezinárodní odborná konference Karel IV., země Koruny české a Evropa, na níž se sešli nejlepší evropští odborníci na život a dílo tohoto panovníka a další.

Výstava Druhý život Karla IV. představila řadu reprezentativních exponátů, včetně pláště Karla IV. zapůjčeného z Itálie, k zachycení slavného výročí pro další generace přispěla vydáním reprezentativních publikací. V září proběhla rekonstrukce korunovace a korunovační slavnosti. Některé projekty byly organizovány ve spolupráci s dalšími významnými institucemi, například s Arcibiskupstvím pražským, Akademií věd České republiky, Českou televizí, Českým rozhlasem, Národní galerií v Praze a hudebním festivalem Pražské jaro. V rámci mediálního partnerství s Českou televizí byl natočen dokumentární cyklus o osobnosti Karla IV. Ve spolupráci s Arcibiskupstvím pražským proběhly tematické prohlídky klášterů a kostelů založených Karlem IV. na Novém Městě pražském, kde v roli průvodců vystoupili studenti kunsthistorických oborů Kato­lické teologické fakulty a Filozofické fakulty.

Na tuto dobrou praxi plánuje Univerzita Karlova navázat v roce 2018, kdy si bude připomínat řadu historických výročí celostátního významu. Nejvýznamnější z nich se váží ke vzniku samostatné Československé republiky (1918), událostem Pražského jara (1968) a pětadvaceti letům od vzniku České republiky (1993).

PODPŮRNÉ ČINNOSTI

Hodnocení těchto činností probíhá na univerzitě **průběžně pomocí různých dílčích nástrojů** (např. zpětná vazba od studentů při hodnocení informačních a poradenských služeb či od uživatelů ubytovacích a stravovacích služeb), vybrané další součásti rovněž od roku 2015 předkládají rektorovi zprávu o své činnosti, která obsahuje stručné zhodnocení dosavadní činnosti a vizi jejího dalšího rozvoje, popis podílu na pedagogické a vědecké činnosti, plán nejvýznamnějších aktivit pro nadcházející rok, aktuální personální situaci a navrhované koncepční změny. Zprávu obhájí ředitel součásti před kolegiem rektora. Tato dosavadní praxe byla kodifikována ve vnitřním předpisu *Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení Univerzity Karlovy* (viz článek 8).

Na fakultách jsou předmětem hodnocení vedle využívání zdrojů a infrastruktury zejména knihovní fondy a podpora knihovních služeb, podpora bibliografických databází (využívání studovny, knihovních fondů, časopisů studenty a akademickými pracovníky) a rozvoj studijního informačního systému či internetových stránek. Některé fakulty kladou důraz na rozvoj prostředí Moodle pro e-learningové kurzy, studijní opory, odevzdávání dílčích prací, zkouškové testy i komunikaci s pedagogy. Kritické podněty jsou vyhodnocovány a využívány pro zkvalitnění jejich podpůrných služeb.

V následujících podkapitolách je uvedeno hodnocení a jejich hlavní výsledky pro vybrané podpůrné aktivity zajišťované z univerzitní úrovně týkající se vzdělávací činnosti (poradenské a informační služby), vědecké činnosti (podpora zapojení Univerzity Karlovy do mezinárodního výzkumného prostoru a podpora promítání výsledků vědecké práce do spolupráce s praxí prostřednictvím Centra pro přenos poznatků a technologií). Příkladem obslužných zařízení jsou pak pravidelná hodnocení kolejí a menz.

Podpora poradenských a informačních služeb prostřednictvím Informačního, poradenského a sociálního centra

Na úrovni univerzity jsou informační a poradenské služby **zajišťovány Informačním, poradenským a sociálním centrem Univerzity Karlovy** (dříve Informační a poradenské centrum Univerzity Karlovy, změna názvu v roce 2014 zdůraznila i akcent na sociální služby tohoto centra), které je organizačně včleněno do struktury rektorátu. Informační, poradenské a sociální centrum (IPSC) na univerzitní úrovni, kromě funkcí informační, poradenské, koordinační a metodické, do jisté míry sociální (podpora studentů se speciálními potřebami) a vzdělávací, plní také funkci propagační; ta je podpořena vznikem a provozem prodejny propagačních předmětů UK Point. IPSC je organizátorem celouniverzitních akcí propagujících nabídku studijních pro-

gramů i programů celoživotního vzdělávání (Informační den Univerzity Karlovy, Den Celoživotního vzdělávání), čímž vhodně doplňuje jednotlivé fakultní služby a akce.

Pravidelné hodnocení kvality je nedílnou součástí služeb poskytovaných IPSC. Jeho účelem je zachytit aktuální úroveň služeb, identifikovat případné nedostatky v jejich poskytování a následně navrhnout a aplikovat jejich úpravy či změny, které vždy směřují k základnímu cíli informačních a poradenských služeb, tj. přispět k prevenci studijních neúspěchů studentů, pomoci jim při řešení případných problémů, které je mohou potkat během studia, a pomoci jim rozvíjet jejich potenciál vzdělávacími aktivitami v oblasti dovedností řízení vlastní kariéry. Vnitřní hodnocení informačních a poradenských služeb probíhá každoročně, vždy je zaměřeno na určitou cílovou skupinu či konkrétní akce. Výsledky hodnocení jsou zachyceny ve *výročních zprávách IPSC*, kde je jedna kapitola věnována hodnocení kvality a kde jsou popsány kroky, které byly v tomto směru učiněny během odpovídajícího roku.

V červnu 2013 byla dokončena **závěrečná zpráva z výzkumu *Hodnocení služeb Informačně - poradenského centra Univerzity Karlovy***, jejímž cílem bylo zjistit, jak jsou uživatelé se službami spokojeni, vyhodnotit jejich relevanci, dostupnost a kvalitu a zmapovat tak činnost IPSC z různých úhlů pohledu.

Centrum bylo **hodnoceno ze tří hledisek**: *jaký je přístup jeho pracovníků ke klientům, jak jsou hodnoceny jeho webové stránky a jak vyhovující je jeho dostupnost*. V první oblasti bylo hodnocení Informačního a poradenského centra příznivé, v případě webových stránek tomu tak zcela nebylo, jako velmi dobré je označilo pouze čtyřicet procent respondentů, ostatní nebyli spokojeni s jejich aktuálností či uživatelskou vstřícností. Posledním tématem bylo hodnocení dostupnosti služeb Centra, kde pouze velmi málo respondentů bylo nespokojeno. Jedinou oblastí, kde se ukázaly určité nedostatky, byla informovanost studentů o pořádaných akcích, což vedlo IPSC k vytvoření vlastní webové stránky. Ve výzkumu bylo zjištěno, že zatímco skupině studentů využívajících různých typů poradenství byla věnována relativně velká pozornost, skupině, která se zajímá o celoživotní vzdělávání, nikoliv.

Dalším nástrojem, který byl pro hodnocení této oblasti v roce 2014 využit, byl **projekt KREDO**, v jehož rámci došlo ke zmapování kvality informačních a poradenských služeb na jednotlivých fakultách, kdy byl jejich zástupcům rozeslán strukturovaný dotazník. Na základě sesbíraných dat byla vytvořena souhrnná zpráva (2015), ve které bylo uvedeno 12 hlavních doporučení pro rozvoj této oblasti na celouniverzitní i fakultní úrovni (např. *zaměřit se na podporu rozvoje klíčových kompetencí a dalších dovedností studentů, případně více propagovat ty činnosti, které jsou pro studenty organizovány na celouniverzitní úrovni; vytvořit zázemí Klubu Alumni UK a zajistit mu patřičné administrativní, vzdělávací a reprezentační prostory, rozvíjet jeho činnosti zaměřené na propagaci UK v České republice i v zahraničí a zajistit absolventům UK možnosti jejich dalšího rozvoje; vybudovat sekci pro absolventy na všech fakultních webových stránkách a podporovat vznik a fungování absolventských spolků a sdružení, na celouniverzitní i fakultní úrovni; nastavit systém monitoringu uplatnitelnosti absolventů tak, aby byla vytvořena datová základna sloužící k dalšímu rozvoji služeb pro tuto cílovou skupinu a rozvoje univerzity nebo po vzoru předních světových univerzit zakotvit informační a poradenské služby a jejich další rozvoj do strategických materiálů fakult i celé univerzity apod.*). Paralelně následně vznikla *Strategie rozvoje informačních a poradenských služeb Univerzity Karlovy 2016-2020*, která se stala základem pro formulování jednotlivých cílů strategického záměru univerzity pro totéž období v oblasti informačních a poradenských služeb.

Samostatnou pozornost Univerzita Karlova **věnuje kvalitě *podpůrných služeb pro studenty se speciálními potřebami***. Ta je zjišťována celouniverzitně v pravidelných intervalech prostřednictvím dvou typů hodnocení. Prvním z nich je hodnocení úrovně služeb jejich příjemci, které probíhá skrze dotazník distribuovaný všem evidovaným studentům se speciálními potřebami, předmětem zkoumání je např. informovanost o existujících službách, intenzita jejich využívání,

preferenze a hodnocení jednotlivých nástrojů podpory. Toto šetření bývá v posledních letech uskutečňováno vždy s dvouletým odstupem, naposledy k němu došlo v roce 2015, a proto je připravováno jeho opakování na podzim 2017. Druhým je potom hodnocení vnitřní, prováděné pracovníky, kteří podpůrné služby pro studenty se speciálními potřebami poskytují nebo za tuto oblast zodpovídají. Metodika tohoto projektu byla vytvořena v roce 2016, kdy proběhlo jeho pilotní ověření.

Průběžně je také **sledováno plnění příslušného strategického záměru univerzity** (tj. Dlouhodobého záměru UK 2011-2015, resp. Dlouhodobého – strategického záměru UK 2016-2020), jeho aktualizace (plánu rozvoje) a úkolů obsažených v interních strategických dokumentech IPSC, které rozpracovaly dokumenty univerzitní (*Strategie rozvoje informačních a poradenských služeb na UK v letech 2011-2015* a *Strategie rozvoje informačních a poradenských služeb Univerzity Karlovy 2016-2020*).

Vedle uvedených hodnocení či průzkumů jsou *de facto* veškeré aktivity realizované v průběhu roku hodnoceny **klienty prostřednictvím dotazníků** vyplňovaných bezprostředně po realizaci konkrétní aktivity. Takto hodnoceny jsou např. program Absolvent, akce Orientační týden či Informační den, akce v rámci Dne celoživotního vzdělávání apod. Aktivity jsou hodnoceny po stránce obsahové, organizační i prezentační, účastníci akcí se vyjadřují i k naplnění jejich očekávání a mohou vyjádřit své podněty k jejich zlepšení. Díky tomu, že akce IPSC jsou takto hodnoceny již řadu let, disponuje centrum datovou řadou, která umožňuje srovnat kvalitu jednotlivých akcí mezi sebou a sledovat jejich vývoj v čase.

Na základě výstupů z uvedených aktivit jsou vždy přijímána příslušná opatření, jejichž účelem je posílit další rozvoj podpůrných služeb. Jako konkrétní příklady změn v posledních letech lze uvést zejména přesun původní Laboratoře Carolina, tj. pracoviště, které zabezpečuje zpřístupňování studijních zdrojů pro studenty se speciálními potřebami, z Matematicko-fyzikální fakulty na rektorát a posílení týmu zajišťujícího tyto služby, zajištění elektronického vykazování služby asistence při studiu, posílení nabídky vzdělávání pracovníků poskytujících služby studentům se speciálními potřebami, vzdělávání asistentů při studiu, pravidelných informačních akcí nebo přesun správy služeb pro studenty se sluchovým postižením z rektorátu na fakulty.

Zjištění vyplývající ze zmíněných hodnocení jsou rovněž základem pro aktualizaci příslušných vnitřních předpisů (např. opatření rektora *Standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově*, 2017), přičemž by se měly výrazněji promítnout do aktualizace strategického metodického dokumentu detailně vymezujícího parametry poskytované podpory, kterým jsou *Standardy klíčových podpůrných služeb pro studenty se speciálními potřebami*. Z výše uvedeného vnitřního hodnocení vyplynula např. potřeba dílčích úprav pravidel a podmínek poskytování služby asistence při studiu, zlepšení propagace některých centralizovaných služeb, větší zpřístupnění digitalizovaných studijních zdrojů, zajištění kontroly kvality funkční diagnostiky studentů se speciálními potřebami apod. Veškeré tyto požadavky by měly být v nové verzi metodického předpisu zohledněny.

V některých oblastech, např. v případě *studentů socioekonomicky znevýhodněných*, ucelený systém podpory na univerzitě chybí. Existující nabídka služeb je značně omezená a poskytuje zástupcům dané cílové skupiny pouze základní podporu v několika dílčích oblastech. Spíše než na hodnocení stávající úrovně služeb se proto výzkumné aktivity zaměřují na identifikaci charakteristik a potřeb této kategorie studentů, což je nezbytný předpoklad pro nastavení efektivního systému pomoci. V současné době je proto uskutečňováno šetření zaměřené na dvě podskupiny z populace socioekonomicky znevýhodněných osob, a to studenty s nízkými příjmy a studenty, kteří jsou rodiči. Záměrem projektu je zjistit, jakým způsobem tito studenti vnímají svou situaci, s jakými problémy jsou nuceni se během studia vypořádávat, a jaké zdroje podpory k tomu využívají, příp. jakou formu podpory postrádají. V rámci šetření byli osloveni všichni studenti, kteří jsou příjemci sociálního stipendia či ubytovacího stipendia ve zvýšené výměře (přibližně 430

studentů) a všichni studenti evidovaní v uznané době rodičovství (přibližně 1 340 studentů). Získané poznatky budou následně využity jako podklad pro zpracování střednědobé koncepce podpory uvedené cílové skupiny na Univerzitě Karlově.

Podpora zapojení Univerzity Karlovy do mezinárodního výzkumného prostoru prostřednictvím Evropského centra

V roce 2014 bylo zřízeno na Univerzitě Karlově **Evropské centrum** s cílem posílit zapojení akademických a vědeckých pracovníků univerzity do mezinárodních vědeckých sítí, umožnit především mladým a začínajícím vědeckým pracovníkům nabývat zkušenosti na mezinárodní úrovni, získávat více finančních prostředků na vědu a výzkum a celkově posílit vědecké působení univerzity v mezinárodním prostoru. Konkrétně si od svého založení Evropské centrum kladlo za cíl především navýšení počtu úspěšných projektových žádostí univerzity v evropských programech financujících vědu a výzkum, zejména pak v Horizontu 2020 a některých oblastech programu Erasmus+. Kromě toho Centrum systematicky pracuje na navázání a udržování vazeb se zahraničními univerzitami, na školení zaměstnanců a na pořádání mezinárodních akcí na půdě univerzity i v zahraničí (školení k tematickým okruhům programu Horizont 2020, Dny Univerzity Karlovy v Paříži, Belgii, Švýcarsku, Španělsku, Velké Británii, semináře zahraničních expertů, setkání pracovních skupin asociací Coimbra Group a UNICA), intenzivní spolupráci s vybranými univerzitami (např. Katholieke Universiteit Leuven).

Evropské centrum **svou činnost vyhodnotilo** v polovině roku **2016** a zároveň představilo plány dalšího rozvoje. Materiál byl projednán kolegiem rektora, mezi hlavními výsledky a následnými kroky lze uvést:

Evropské centrum na některé ze svých aktivit získalo financování z vnějších zdrojů. Díky tomuto financování se školení v zahraničí mohli zúčastnit pracovníci Evropského centra i širší okruh zaměstnanců (akademických, vědeckých i podpůrných) a studentů univerzity (např. trénink na psaní návrhů do programu *Marie Skłodowska Curie Individual Fellowships*). Evropské centrum v roce 2017 podalo novou žádost o grant Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, aby zajistilo další financování a možnost rozšiřování svých aktivit.

Kontakty s jednotlivými fakultami pro podporu přípravy mezinárodních projektů probíhaly buď formou přímé podpory vědeckých týmů při psaní projektových návrhů, formou podpory administrátorů na fakultách, především konzultací problematických záležitostí týkajících se jednotlivých programů, dále formou systematického informování o možnostech financování a jejich pravidlech, nebo komunikací se studenty i vědeckými pracovníky a vyhledáváním partnerských institucí či týmů k přípravě společných projektů. Návštěvy na fakultách, semináře na fakultách a semináře na půdě rektorátu se staly pravidelnou agendou centra.

Přetrvávajícím problémem zůstala **motivace pracovníků pro řešení evropských grantů**. Poté, co byl ukončen program Bonus (viz též kapitoly Komplexní hodnocení kvality na Univerzitě Karlově, Vlastní hodnotící zpráva Univerzity Karlovy 2004-2012, část Věda a výzkum nebo Zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých oblastech činností Univerzity Karlovy, Věda a výzkum, část První generace programů na podporu vědy), je poskytování finančního bonusu za podání projektové žádosti v kompetenci jednotlivých fakult a situace je velmi rozdílná. Rektorát zajistil služby soukromé poradenské firmy a od konce roku 2015 při vytváření projektových návrhů bylo fakultám toto poradenství nabízeno, nicméně zájem byl minimální. Bylo proto navrženo další vyhodnocení situace na počátku roku 2017 a v případě trvajících nezájmu možnost přesunout vyčleněný objem peněz přímo pro pracovníky, kteří budou žádost připravovat (např. na přípravné návštěvy apod.).

Pro usnadnění přístupu a výměny informací mezi univerzitou a fakultami bylo navrženo vytvoření nových samostatných internetových stránek Evropského centra, které by byly uživatelsky

přívětivější a podpora žadatelů a řešitelů vědecko-výzkumných projektů by mohla probíhat efektivněji.

Další hodnocení činnosti Evropského centra proběhlo v polovině roku 2017, vznikly dvě zprávy, obě projednalo kolegium rektora a rozhodlo o následných opatřeních. Evropské centrum pokračovalo v započatých aktivitách, zejména kladlo důraz na navýšení projektových žádostí Univerzity Karlovy v evropských programech, navazování nových vztahů s významnými univerzitami a prohlubování těch stávajících a snaže získat podpůrné finanční prostředky pro své aktivity.

V roce 2016 byla **podepsána smlouva *Central Europe Leuven Strategic Alliance* (CELSA)**, která má podpořit vědeckou spolupráci mezi Katholieke Universiteit Leuven, Univerzitou Karlovou a dalšími střeoevropskými partnery. Partnerské univerzity si vytvořily společný výzkumný fond CELSA, v jehož rámci je možné podpořit až dva společné projekty s partnerskými univerzitami a to buďto bilaterální s Katholieke Universiteit Leuven (ta je partnerem vždy), nebo multilaterální, ještě s dalšími členy konsorcia. Kromě vědecké spolupráce by vyústěním podpořených projektů mělo být podání společného projektu do programu Horizon 2020 či jiného velkého evropského programu. Do prvé výzvy CELSA podala UK deset projektů, z nichž dva byly vybrány k financování. Univerzita se rovněž úspěšně zapojila do iniciativy LERU CE7, ve které spolupracuje Liga výzkumných univerzit s vybranými střeoevropskými univerzitami. Na základě tohoto partnerství byla přizvána k připomínkování důležitých dokumentů týkajících se evropské výzkumné politiky a aktivně se na evropské úrovni zapojila do příprav 9. rámcového programu.

Motivace vědců pro účast v mezinárodních projektech **zůstala nízká** zejména kvůli špatnému finančnímu ohodnocení při neúměrně vysoké časové zátěži. Univerzita rozhodla, že část prostředků na zajištění poradenství externích firem využije pro přípravný fond na podporu pro žadatele o mezinárodní projekty (např. na cestovné, organizaci přípravných schůzek atd.). Fond bude spravovat Evropské centrum, které se také bude podílet na přípravě těchto žádostí.

Pro podporu žádostí o **granty Evropské výzkumné rady** byla po vzoru zahraniční praxe **vytvořena podpůrná struktura** tak, aby bylo zajištěno aktivní vyhledávání potenciálních žadatelů, kteří získají odbornou i administrativní podporu. V tomto směru ale bude třeba posílit personální kapacitu Evropského centra. Potenciál podat žádost o grant Evropské výzkumné rady by měly do budoucna brát v úvahu i hodnotící panely při posuzování perspektivnosti navrhovatelů a jejich týmů při hodnocení podávaných projektů o Univerzitní centra excelence (UNCE) či do programu PRIMUS, tak průběžně při hodnocení jejich výročních zpráv.

Podpora promítání výsledků vědecké práce do spolupráce s praxí prostřednictvím Centra pro přenos poznatků a technologií

Univerzita Karlova se ve své vědecké a tvůrčí činnosti zaměřuje primárně na základní výzkum. Je si však vědoma, že její odborné zázemí v širokém spektru oborů a řada kvalitních výsledků skýtají výrazný potenciál pro inovace postupů, dovedností, nástrojů či technologií i pro činnost odbornou či popularizační.

Zastřešujícím pracovištěm, které podporuje a rozvíjí tuto oblast na úrovni univerzity, je **Centrum pro přenos poznatků a technologií (CPPT)**. Jeho posláním je informační a koordinační podpora fakult, vysokoškolských ústavů a dalších součástí univerzity na poli přenosu a komercializace poznatků a technologií a při řešení konkrétních projektů.

CPPT bylo založeno v roce 2007, nicméně dlouho dostatečně neplnilo své poslání, a v důsledku toho **v roce 2014 prošlo zásadní restrukturalizací**. Až do této doby nezískalo významnější mandát, a tudíž ani možnost výrazněji sloužit zamýšlenému účelu. CPPT se naopak dařilo úspěšně realizovat vzdělávání v oblasti přenosu poznatků a technologií na univerzitní, meziuniverzitní

i evropské úrovni. Byl vytvořen strukturovaný, komplexní systém distančního vzdělávání, nesporným úspěchem v této oblasti bylo zařazení pilotních přednášek o komercializaci do studijních programů pro studující Přírodovědecké fakulty.

Nová koncepce představila CPPT jako odborné servisní centrum, které by mělo umožnit větší praktické využití výsledků vědy a výzkumu na UK. Centrum postavilo svoji strategii na zprostředkování vzdělávání a zajišťování poradní a expertní podpory v oblasti inovací, transferu a komercializace poznatků a technologií, zejména v oblasti patentového, právního a obchodního poradenství a finanční podpory pro inovátory. Jedním z hlavních problémů, které Centrum identifikovalo, bylo zavedení nástroje, který by dokázal účinně pracovat s nápady tisíců akademických a vědeckých pracovníků, kteří působí na sedmnácti fakultách, čtyřech vysokoškolských ústavech a některých dalších součástech univerzity.

Ke změnám se řadilo i budování **systémového zázemí pro oblast přenosu poznatků a technologií**, tj. jejich normativní ukotvení v rámci univerzitní legislativy jako další kritické podmínky pro úspěch, která má vliv na rychlost procesu komercializace, na jeho transparentnost a věrohodnost, a v neposlední řadě posílení personálního zázemí pro přenos poznatků a technologií na Univerzitě Karlově.

CPPT se vydalo cestou **menšího týmu s větším počtem spolupracovníků na fakultách a součástech**, která má plochou strukturu řízení a sestavuje *ad hoc* týmy k řešení konkrétních situací pro řešení jemu svěřených úkolů. Vytvořilo si kvalitní samostatný centrální tým, pro který získalo nové prostory.

Centrum pro přenos poznatků a technologií zpracovalo po své reorganizaci **dvě bilanční zprávy**, jejichž součástí byla vždy strategie dalšího rozvoje. Prvá zpráva se týkala období akademického roku 2014/2015, druhá roku 2015/2016 a obsahovala plán rozvoje na dva roky. Další hodnocení tak proběhne v roce 2018. Hlavní výsledky lze shrnout následovně:

CPPT se podařilo nastavit vzdělávací a motivační program a využít synergie, která se nabídla v podobě **propojení prostředků** programu Gama Technologické agentury České republiky podporující *proof of concept* fázi inovačního procesu, obdobných aktivit z projektů PRE SEED (Operační program Věda a výzkum pro inovace) a Individuálního projektu národního pro oblast terciárního vzdělávání, výzkumu, vývoje a inovací KREDO z předchozích programovacích období. V současné době CPPT využívá další dostupné zdroje pro podporu transferu technologií napříč celou UK, a to především v rámci projektu Univerzitní inovační síť (Operační program Věda, výzkum, vzdělávání), ale nadále běží podpora Technologické agentury České republiky a rozběhly se nové *proof of concept* aktivity podpořené ze zdrojů Operačního programu Praha - pól růstu. Tým CPPT intenzivně vyhledává příležitosti, jak dále tyto aktivity rozšířit, ideálně i ze soukromých zdrojů.

CPPT **navázalo na osvědčené kurzy** v oblasti rozvíjení dovedností akademických a vědeckých pracovníků i studentů pro oblast přenosu poznatků a technologií, např. je vyučován jednosemestrální specializovaný volitelný předmět *Management vědy a inovací* (paralelně v českém i anglickém jazyce), který je určen studentům vyšších ročníků magisterských studijních programů a studentům doktorských studijních programů. Ukázalo se, že kurz funguje i jako interní propagační nástroj, neboť řada jeho absolventů se později do Centra vrací s novými myšlenkami na patenty a další formy přenosu poznatků a technologií včetně *start-up* firem. Tento vzdělávací předmět je veden paralelně i v anglickém jazyce a zároveň je také nabízen jako kurz celoživotního vzdělávání.

V rámci projektu KREDO Centrum pro přenos poznatků a technologií položilo v roce 2014 základ a stále systematicky rozšiřuje **Univerzitní inovační síť skautů** (pro přírodní a lékařské obory) a **koordinátorů přenosu poznatků** (pro humanitní a společenskovední obory), v rámci které

působí na každé fakultě či další součásti 1-5 technologických skautů, resp. koordinátorů přenosu poznatků. Tato síť zajišťuje okamžitou dostupnost veškerých služeb nabízených Centrem pro přenos poznatků a technologií napříč celou univerzitou. Její jádro tvoří v současné době přes třicet fakultních spolupracovníků. Síť dále pracuje s externími partnery, tj. soukromými společnostmi, veřejnou správou a jinými institucemi.

Dalšími podpůrnými nástroji, díky nimž dochází k propojování tvůrčí činnosti s praxí, jsou **katalogy**, které představují působnost Univerzity Karlovy v oblasti přenosu poznatků a technologií široké veřejnosti. Konkrétně se jedná o **Katalog inovačních příležitostí** a **Katalog služeb**. První katalog je portfoliem sdružujícím produkty a specifické nabídky vhodné pro vstup externího investora. Univerzita zde nabízí např. spolupráci na dalším vývoji, či odkup práv duševního vlastnictví k antituberkulotikům, nebo prodej produktů univerzitní *spin-off* společnosti Homebalance, která komercializuje interaktivní systém pro domácí terapeutickou léčbu balančních a motorických poruch.

Druhý, rozsáhlejší **Katalog služeb UK**, je tvořen tzv. vizitkami vědeckých týmů (např. zpracování oponentních posudků, odborné konzultace, využití přístrojů pro měření či diagnostiku, sociologická šetření a řadu dalších), které univerzita nabízí domácím i zahraničním zájemcům. Jedná se například o vizitku Husitské teologické fakulty zabývající se religionistikou a náboženským extremismem, jejímž výsledkem je mimo jiné cyklus přednášek pro české ozbrojené složky, Lékařská fakulta v Hradci Králové nabízí poradenství v oblasti bezkontaktního ovládání zařízení, např. využití očních senzorů pro pacienty s pohybovým omezením, kde probíhá úspěšná spolupráce s předním evropským výrobcem nemocničních lůžek, společností Linet. Geografické a migrační centrum z Přírodovědecké fakulty nabízí predikce a analýzy na různých geografických úrovních, čehož pravidelně využívá nejen státní správa. Výše uvedených je pouze několik příkladů, Katalog obsahuje celkem přes 300 jednotlivých nabídek ke spolupráci a je průběžně rozšiřován a aktualizován. Na přípravě katalogu se významným způsobem podílela Univerzitní inovační síť skautů. Dalším nástrojem, který je využíván, je nabídka **financování projektů ve fázi *proof of concept***, jež je zaměřen na podporu ověření výsledků aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití. CPPT je za tímto účelem řešitelem grantu Technologické agentury České republiky *Podpora procesu komercializace výsledků výzkumu a vývoje na Univerzitě Karlově (2014-2019)*, jehož hlavním cílem je vytvořit a zavést společný, profesionálně vedený systém podpory komerčního využití výsledků duševní práce výzkumných pracovníků a skupin Univerzity Karlovy a ověřit jej na minimálně dvaceti pěti samostatných projektech z hlediska jejich praktického uplatnění na trhu formou *proof of concept*. Výsledkem každého dílčího projektu (dosud jich bylo zahájeno celkem devatenáct) je ověření funkčnosti zamýšlené metody, prototypu, patentu, softwaru či funkčního vzorku včetně zajištění potřebné ochrany duševního vlastnictví a průmyslových práv a příprava na další kroky vedoucí k praktickému uplatnění na trhu. Obdobným způsobem je nastaven projekt *proof of concept* financovaný z prostředků Operačního programu Praha – pól růstu, jehož realizace byla zahájena počátkem roku 2017.

Celkově lze shrnout, že spolupráce univerzity s praxí v oblasti tvůrčí činnosti byla za posledních několik let značně posílena. To potvrzují i závěry mezinárodního hodnocení IEP (viz příloha této zprávy). Došlo nejen k posílení finanční podpory pro oblast aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací, ale i k výraznému personálnímu posílení týmu Centra pro přenos poznatků a technologií. Výsledkem je více než dvojnásobný nárůst objemu inovačního transferu mezi lety 2013-2016, obdobný trend je možné sledovat i u příjmů ze smluvního výzkumu. V blízké době **bude potřeba vyřešit** otázku systémového uspořádání v oblasti transferu technologií a znalostí, jež se týká oblasti posledních fází komercializačního procesu, tj. zejména otázky spojené se zakládáním *spin-off* společností.

Podpora informačního systému

Služby spojené s informačními technologiemi na Univerzitě Karlově zajišťuje **Ústav výpočetní techniky**, a to jak pro robustní páteřní infrastrukturu, tak rozsáhlý Informační systém, který je v řadě důležitých agend centralizován. Informační systém Univerzity Karlovy využívá na 70 000 registrovaných uživatelů. Počet neregistrovaných přístupů představuje řády statisíců.

Současný Informační systém Univerzity vznikl postupně v letech 2003 až 2009. Od té doby probíhá jeho kontinuální rozvoj, popřípadě obměna těch jeho částí, které již technicky či z uživatelského hlediska zastaraly. Jádrem systému tvoří několik vzájemně provázaných systémů, a to studijní informační systém *IS Studium*, personální systém *Whols*, mzdový systém *EGJE*, systém *OBD* pro evidenci publikační činnosti, systém *GaP* pro evidenci grantů, projektů a smluvního výzkumu a systém *elektronické spisové služby*. Na toto jádro jsou pak navázány další jak univerzitní systémy a aplikace, například knihovní informační systém *Aleph*, digitální univerzitní repozitář *DSpace*, e-learningový systém *Moodle* a jiné, tak systémy a aplikace fakult a dalších součástí univerzity, zejména ekonomické informační systémy.

Nejdůležitější a současně nejrozsáhlejší součástí Informačního systému univerzity je **studijní informační systém**, který se skládá zhruba z osmdesáti modulů určených jak pro vyučující, studenty, uchazeče o studium, účastníky programů celoživotního vzdělávání a veřejnost, tak i pro studijní oddělení fakult, několik modulů pak slouží pro správce systému.

Informační systém univerzity, zejména jeho studijní část, se neustále rozvíjí. Aktuálními rozsáhlejšími rozpracovanými úkoly v oblasti rozvoje studijního informačního systému jsou především *příprava nového systému akreditací, úpravy vyplývající z nových vnitřních předpisů univerzity a zásadní inovace prezentační části systému určené pro studenty*, reagující na současné trendy v oblasti vývoje webových aplikací a umožňující jeho používání z mobilních zařízení. Studijní informační systém je propojen rozhraním se systémem *Theses.cz* pro vyhledávání plagiátů v závěrečných pracích studentů, provozovaným Masarykovou univerzitou. Zejména pro práce psané v cizích jazycích se aktuálně *připravuje také jeho propojení se zahraničním antiplagiátorským systémem Turnitin*.

Stav a rozvoj informačního systému univerzity je **pravidelně sledován a posuzován** na mnoha úrovních fungování univerzity. Na úrovni vedení univerzity je v pravidelných intervalech, přibližně *jedenkrát za čtyři měsíce*, **kolegiu rektora** předkládán k projednání materiál „*Strategie IT*“, jehož významnou část tvoří popis aktuálního stavu centrálně provozovaných informačních systémů a aplikací, aktuálně řešených či v posledním období dořešených požadavků na jejich rozvoj a stručný plán jejich rozvoje v dalším období. V případě vybraných systémů dokument obsahuje také statistiky hlášení a stavů jejich řešení z helpdeskového systému.

Stav a rozvoj studijního informačního systému je také alespoň jednou nebo dvakrát ročně tématem **jednání studijní komise Akademického senátu UK**. Z iniciativy studijní komise AS UK vzniklo v roce 2017 tzv. **Fórum uživatelů informačního systému UK**, které se věnuje diskusím k rozsáhlejší změnám plánovaným v informačním systému napříč různými skupinami uživatelů – studenty, vyučujícími a administrativními pracovníky fakult a rektorátu.

K projednání konkrétních úkolů v rozvoji studijního informačního systému se **na měsíční bázi** scházejí zástupci Odboru pro studium a záležitosti studentů RUK se zástupci Ústavu výpočetní techniky UK a studijní komise Akademického senátu UK. K tomuto tématu probíhají také dvakrát až třikrát ročně pracovní semináře pořádané Ústavem výpočetní techniky se správci studijního informačního systému na fakultách.

Problematice rozvoje ostatních informačních systémů a infrastruktury, na nichž jsou systémy provozovány, jsou věnovány **semináře pro fakultní IT správce** pořádané Ústavem výpočetní

techniky zhruba jednou za čtvrtletí. Tyto semináře jsou zpravidla věnovány jedné konkrétní oblasti (například vstupové systémy, elektronické oběhové agendy, virtualizace, IT bezpečnost atd.) a doplněny o další témata podle zájmu účastníků semináře.

Otázky na fungování informačního systému jsou na některých fakultách **také součástí studentského hodnocení** a na základě zpracování výsledků těchto hodnocení jsou pak fakultními IT správci **předávány Ústavu výpočetní techniky k řešení**.

Požadavky na rozvoj jednotlivých systémů tvořících jádro Informačního systému jsou sledovány v různých nástrojích pro správu a řízení požadavků (např. JIRA, Redmine, Správa uživatelských požadavků a jiné), v nichž probíhá analýza těchto požadavků, jejich selekce a plánování jejich realizace – zařazování požadavků k realizaci v rámci (zpravidla měsíčních) přírůstkových verzí těchto systémů. Při zadávání a plánování požadavků na rozvoj jsou respektovány zejména změny vnějšího i vnitřního legislativního prostředí, tak aby stav informačního systému odpovídal aktuálním požadavkům národní a univerzitní legislativy. Na straně infrastruktury (operační systémy, databázový software, middleware a jiné) jsou používány takové verze softwaru, které jsou stabilní a pro něž je k dispozici podpora výrobce, zejména jsou pravidelně nasazovány bezpečnostní aktualizace tohoto softwaru.

Koleje a menzy

Koleje a menzy Univerzity Karlovy (KaM) jsou účelovým zařízením Univerzity Karlovy, které zabezpečuje ubytování a stravování studentů a poskytuje tyto služby i pro tuzemské a zahraniční hosty univerzity. V současné době KaM provozují koleje v Praze (12 kolejí včetně rekonstruované Koleje Arnošta z Pardubic), Plzni (3 koleje), Hradci Králové (2 koleje) a v Brandýse nad Labem. Dále provozují celkem 11 menz (včetně Menzy Arnošta z Pardubic v rekonstrukci), které se nacházejí v Praze, Plzni a v Hradci Králové.

V minulých letech proběhlo **několik komplexních analýz**, které vyhodnocovaly činnosti kolejí a menz Univerzity Karlovy. Jednalo se především o studie *Personální a manažerský audit ubytovacích středisek kolejí ve správě Kolejí a menz Univerzity Karlovy v Praze* (2011), *Optimalizace menz KAM UK: Závěrečná studie* (2013), a *Analýza kolejí KaM UK* (2016). Studie z roku 2011 měla za důsledek nutné snížení počtu pracovníků na jednotlivých provozech vzhledem ke snížené úrovni obsazenosti kolejí a také zefektivnění vedoucích struktur jednotlivých kolejí.

Analýza menz za účelem jejich optimalizace vznikla na konci roku 2013. Cílem analýzy ekonomického prostředí stravovacích provozů KaM byl přesný popis aktuální nákladovosti jejich jednotlivých provozů i celku jako takového za posledních pět let a na základě zjištěných údajů navržení možných variant dalšího vývoje na následující období. V rámci aktivity byly vypracovány dílčí analýzy, např. základní analýza menz (zařízení a fyzického stavu), analýza konkurence, analýza otevírací doby (včetně studentských preferencí), analýza vývoje počtu strážníků (včetně opatření na podporu růstu jejich počtu), analýza provozních nákladů, analýza dostupnosti, analýza věrnosti a analýza front.

Hlavními závěry bylo zjištění skutečnosti, že ceny jídel jsou podhodnoceny ve vztahu k místní konkurenci i k obdobným zařízením v České republice. Zároveň je pro jejich postupné a pomalé narovnání nutné viditelně zlepšit prostředí a služby (komunikace se zákazníky, estetické hledisko), tak aby se zákazníci v prostředí menz cítili dobře. Studie obsahuje také řadu dalších analýz, které pomohou lépe řídit stravovací provozy.

Komplexní analýza kolejí (2016), kterou vypracovalo Ředitelství Kolejí a menz, ukazuje dlouhodobý vývoj v jednotlivých oblastech. Cílem analýzy bylo zhodnotit aktuální a celkový stav provozu kolejí a zjistit preference klientů (převážně studentů), co je pro ně v rámci ubytování důležité a co vnímají jako přidanou hodnotu.

Studie posoudila technický stav jednotlivých kolejí, včetně potřeby jejich rekonstrukce a vynaložených nákladů na jejich rekonstrukce za poslední roky. Dlouhodobým trendem ve vývoji kapacity kolejí je její pokles a transformace ubytovací kapacity směrem k jednolůžkovým a dvoulůžkovým pokojům. Vývoj nákladů kolejí poukazuje na rostoucí spotřebu vody a tepla i přes klesající kapacitu kolejí, naopak spotřeba plynu a elektřiny nepatrně klesá. Vedení KaM zvažovalo pořízení přístrojů, které by umožňovaly přesně identifikovat hlavní uživatele energie a následně tak optimalizovat spotřebu energie.

Mezi další významné výsledky patřila **analýza tržeb a ubytovaných**. Hospodaření kolejí je kladné a rostoucí. Z analýzy však vyplývá, že počet klientů na kolejích mírně klesá, mezi lety 2006-2014 průměrná cena kolejného rostla, následně byl však růst zastaven a počet klientů kolejí a menz se v letech 2015 a 2016 ustálil. Výnosy z kolejného od roku 2008 mírně klesají.

Samostatnou část tvořila **analýza konkurence kolejí KaM**, která se zaměřila na jiné státní koleje, soukromé koleje, ubytovny, hostely a hotely. Hodnocení bylo prováděno studenty a dobrovolníky a zaměřovalo se na několik proměnných (lokalita, čistota, dopravní dostupnost, dostupnost občanské vybavenosti a další). Obdobně byly studenty a dobrovolníky hodnoceny i koleje KaM. Analýza ukázala na silné stránky kolejí KaM, jako je například cena ubytování, možnost stravování v menzách, blízká vzdálenost k fakultám (možnost výběru lokality), partnerské či manželské bydlení, vybavené sociální zařízení (kuchyňka, prádelna atd.), přítomnost technika v případě technické závady či možnost využití doplňkových služeb na kolejích (posilovna, stolní tenis, tělocvična). Poukázala však také na slabé stránky, jako je technický stav kolejí a sociálních zařízení, počet spolubydlících, sdílené sociální zařízení (nedostatek pokojů se sociálním zařízením či pouze s umyvadlem), zastaralé vybavení pokojů, nedostatek jednolůžkových pokojů a hluk. Koleje mají značně konkurenční ceny, technický stav budov a vybavení jednotlivých studentských pokojů nábytkem a jiným vybavením je však ve srovnání zejména s konkurencí soukromých kolejí nedostatečné. Koleje KaM by měly rychle zareagovat na vzrůstající trend soukromých kolejí, které vznikají zejména z hotelů nebo hotelových komplexů, jež nemají dostatečnou roční vytíženost krátkodobě ubytovaných hostů a svůj výnos zvyšují nabízením nadstandardního ubytování studentům, a to za vyšší ceny, které jsou však stále pro studenty přijatelné.

Koleje byly také **hodnoceny studenty a absolventy**, pro něž se jako nejdůležitější proměnné pro výběr ubytování na koleji jeví lokalita, dostupnost metra, počet lidí na pokoji a sociální zařízení.

Prioritou pro následující roky zůstává komunikace se studenty/klienty, pokračování v rekonstrukcích kolejí, kontrola kvality služeb (provozování helpdesku, *mystery shopping*), budování prostor pro volnočasové aktivity klientů (sportoviště, hudebny atd.), pokračování v procesu změny struktury lůžek (nadstandardy, jednolůžkové pokoje) a detailnější analýza nákladů a spotřeby.

Analýza poukázala na oblíbenost jednotlivých kolejí u studentů a blíže definovala studentské preference v oblasti ubytování. Preference studentů se musí do budoucna vzít v potaz při investicích do oprav jednotlivých kolejí i v návaznosti na rychle se vyvíjející konkurenční prostředí od komerčních subjektů.

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ BUDOUCÍ KROKY V SYSTÉMU ZAJIŠŤOVÁNÍ A HODNOCENÍ KVALITY NA UNIVERZITĚ KARLOVĚ

Z předchozích kapitol je zřejmé, že systém zajišťování a vnitřního hodnocení kvality na Univerzitě Karlově je založen na stávajících, léty prověřených a osvědčených zkušenostech, zásadách a postupech, jakými jsou např. postupy a pravidla pro předkládání a projednávání návrhů žádostí o akreditaci, pravidla a postupy pro obsazování pracovních míst akademických a vědeckých pra-

covníků a související pravidla pro postupy habilitačního a jmenovacího řízení, studijní systém vymezený vnitřními předpisy, hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy, univerzitní programy na podporu vědy či vlastní hodnotící zprávy, a v souladu s jejím strategickým záměrem pro období let 2016-2020 postupně dotvářený do takové podoby, aby se jednalo o systém komplexní. Vývoj posledních let byl velmi dynamický, zejména akcelerovaný změnami, které do této oblasti (i celého systému vysokoškolského vzdělávání) přinesla novela zákona o vysokých školách, účinná od 1. září 2016.

Zatímco předchozí kapitoly pojednaly o zavedených opatřeních, uskutečněných hodnoceních a změnách systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality, tato závěrečná kapitola uvádí nejdůležitější kroky, které hodlá Univerzita Karlova v nadcházejícím období učinit.

Hlavními oblastmi budou zavedení pravidelného komplexního hodnocení studijních programů pro účely jejich dalšího rozvoje (a pouze sekundárně jejich akreditaci), zavedení pravidelného hodnocení programů celoživotního vzdělávání a komplexního hodnocení tvůrčí činnosti na úrovni univerzity.

Jedním z důležitých vodítek pro realizaci výše uvedených kroků budou pro univerzitu závěry mezinárodního hodnotícího týmu v rámci Institutional Evaluation Programme (viz kapitola Komplexní hodnocení kvality na Univerzitě Karlově, podkapitola Mezinárodní hodnocení Univerzity Karlovy). Celá hodnotící zpráva je uvedena v originálním znění v příloze.

KOMPLEXNÍ HODNOCENÍ STUDIJSNÍCH PROGRAMŮ

Univerzita Karlova v dřívějším období vycházela v zajišťování své vzdělávací činnosti zejména z hodnocení studijních programů „*ex ante*“, tj. v rámci přípravy žádosti o jejich akreditaci. Podrobněji viz kapitola Zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých oblastech činností Univerzity Karlovy, Vzdělávací činnost, část Akreditace studijních programů. Dále vytvořila propracovaný systém hodnocení výuky studenty a v letech 2012 a 2014 zpracovala taktéž dvě analytické studie týkající se hodnocení výuky absolventy. Podrobněji viz kapitola Zajišťování a hodnocení kvality v jednotlivých oblastech činností Univerzity Karlovy, Vzdělávací činnost, část Hodnocení studijních programů.

Stávající nebo nově připravované komponenty (tj. hodnocení výuky studenty a absolventy, hodnocení kvalifikačních prací, ale i naplňování standardů studijních programů a další) **budou propojeny v pravidelném hodnocení jednotlivých studijních programů**. Univerzita již dříve probíhající hodnocení chápala jako nástroj zaměřený především na další rozvoj vzdělávací činnosti, méně pak na ověření naplňování univerzitních požadavků na studijní programy, k níž jsou určeny především kontrolní mechanismy popsané ve Statutu (viz čl. 9 odst. 4), Akreditačním řádu (viz čl. 18 a 27) a Řádu Rady pro vnitřní hodnocení (viz čl. 11). V této praxi bude i nadále pokračovat. Nově bude hodnocení koncipováno **podle Pravidel systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality** (viz čl. 5). Bude založeno na **vlastní hodnotící zprávě**, jejíž příprava bude koordinována **garantem studijního programu** a která shrne a vyhodnotí výsledky všech šetření spojených s daným studijním programem. Tato zpráva bude následně **projednána na společné schůzce**, jejímiž účastníky budou garant studijního programu, vyučující, který se podílí na jeho uskutečňování, členové Rady pro vnitřní hodnocení, popř. též představitel fakulty či zástupce studentů. Následně bude vlastní hodnotící zpráva spolu s výsledky výše uvedeného setkání projednána **Radou pro vnitřní hodnocení**. Výsledkem budou doporučení pro další rozvoj studijního programu a sdílení příkladů dobré praxe.

Hodnocení bude probíhat **minimálně jednou za období, pro něž získal studijní program akreditaci**, podstoupí jej **každý studijní program** a mělo by být uskutečněno v době před započtím přípravy nové akreditace tak, aby se jeho výsledky promítly do budoucí žádosti o novou akreditaci. Vlastní hodnotící zpráva a zpráva z hodnocení se po projednání v Radě pro vnitřní hod-

nocení stanou nejen důležitými dokumenty pro další rozvoj studijního programu, ale i podkladem pro předložení žádosti o akreditaci.

HODNOCENÍ PROGRAMŮ CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

V rámci vzdělávací činnosti Univerzita Karlovy dále připravuje systém **pravidelného hodnocení všech programů celoživotního vzdělávání**. Toto hodnocení bude založeno především na zpětné vazbě od účastníků. U řady programů přitom toto hodnocení probíhá již v současné době, a to zejména v případě těch programů, které jsou zaměřeny na výkon povolání na lékařských fakultách, Právnické fakultě, Farmaceutické fakultě, Přírodovědecké fakultě, Matematicko-fyzikální fakultě, Pedagogické fakultě či Fakultě tělesné výchovy a sportu (příkladem může být hodnocení mezinárodně uznávaných kurzů LL. M. na Právnické fakultě v programech *The Law and Business in the Czech Republic and Central Europe*, resp. *International Human Rights Law and Protection of Environment*).

KOMPLEXNÍ SYSTÉM HODNOCENÍ TVŮRČÍ ČINNOSTI

Komplexní systém hodnocení tvůrčí činnosti dosud není na úrovni univerzity plně zaveden, což je dáno i tím, že publikační a další výsledky univerzity jsou hodnoceny na celostátní úrovni s přímou návazností na institucionální financování. Jeho zavedení představuje jeden z cílů, který si Univerzita Karlova stanovila ve svém strategickém záměru pro období let 2016-2020. Tak jako v případě vzdělávací činnosti i zde univerzita navazuje na dosavadní dobrou praxi, k níž např. patří zpracování rozsáhlé studie *Hodnocení vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy (z roku 2014)*, která vedle klíčových oblastí rozvoje tvůrčí činnosti (např. financování, výzkumné záměry a programy na podporu vědy, spolupráce, studentská vědecká činnost, kvalifikační růst, výsledky badatelské činnosti a jejich hodnocení) obsahovala rovněž studie jednotlivých fakult a dalších součástí. V roce 2016 pak proběhlo pilotní hodnocení výsledků vědecké činnosti na Matematicko-fyzikální fakultě a na Fakultě sociálních věd. Výchozím nástrojem byla bibliometrická analýza, v oboru matematika pak rovněž proběhlo hodnocení mezinárodními expertními panely (*peer review*).

Na základě dřívějších zkušeností a závěrů uvedené pilotní studie **byl stanoven v Pravidlech systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality (viz čl. 7) budoucí koncept univerzitního hodnocení tvůrčí činnosti**, které bude zahrnovat **tři hlavní složky**: vlastní hodnotící zprávu o vědecké činnosti fakult a vysokoškolských ústavů, bibliometrickou analýzu výsledků či jejich odborné posouzení panely odborníků a sledování vybraných ukazatelů vědecké činnosti.

Jako principy komplexního vnitřního hodnocení výsledků vlastní vědecké činnosti si Univerzita Karlova ve svém vnitřním předpisu stanovila, že hodnocení **bude probíhat podle skupin vědních oborů obsahově souvisejících s uskutečňovanými studijními programy v jednotlivých oblastech vzdělávání** a umožní jejich propojení s fakultami a vysokoškolskými ústavu, bude respektovat odlišné publikační a citační zvyklosti jednotlivých oborů a s výjimkou odůvodněných případů bude probíhat jako mezinárodní srovnání s významnými zahraničními či domácími vysokými školami či výzkumnými institucemi.

Důležitým nástrojem bude **vlastní hodnotící zpráva o tvůrčí činnosti**, kterou zpracují jednotlivé fakulty. Zpráva by s ohledem na specifika fakult a vysokoškolských ústavů i uskutečňovaných vědních oborů zpravidla měla popisovat a hodnotit poslání, vizi a cíle v oblasti tvůrčí činnosti, strategické řízení rozvoje tvůrčí činnosti, opatření přijatá za účelem rozvoje tvůrčí činnosti, propojení tvůrčí činnosti se vzdělávací činností, personální zabezpečení a kvalifikační růst, studentskou vědeckou činností, řešené projekty, národní a mezinárodní spolupráci v tvůrčí činnosti, společenský význam tvůrčí činnosti, nejvýznamnější dosažené výsledky, způsob a výsledky vnitřního hodnocení tvůrčí činnosti a přinést analýzu silných a slabých stránek. Zprávu jsou fakulty a vysokoškolské ústavy povinny zpracovat jednou za pět let. Před postoupením zprávy rektorovi

ze strany děkana nebo ředitele vysokoškolského ústavu se k ní vyjádří Vědecká rada fakulty či vysokoškolského ústavu. Zprávu o tvůrčí činnosti předloží rektor k vyjádření Radě pro vnitřní hodnocení, případně i Vědecké radě univerzity či Mezinárodní radě. Hlavní výsledky zprávy budou zveřejněny ve veřejné části internetových stránek univerzity.

Tato zpráva přitom mj. poslouží jako podklad pro rozvoj vědních oborů, zejména s ohledem na přípravu strategického záměru univerzity a programů na podporu vědy a výzkumu. **Bibliometrická analýza** výsledků bude univerzitou zpracovávána každoročně, nicméně s tím, že použita bude pouze pro ty obory, u nichž tento druh hodnocení přináší reprezentativní a relevantní výsledky. Tam, kde nebude tato podmínka splněna, dojde k **posouzení výsledků nezávislými mezinárodně uznávanými odborníky v rámci peer review**, a to zejména na základě spolupráce univerzity s partnerskými zahraničními univerzitami či Mezinárodní radou Univerzity Karlovy. Po dohodě s akademickou obcí bude rovněž vytvořen seznam monitorovacích indikátorů mezinárodní excelence v oblasti tvůrčí činnosti, které budou průběžně sledovány na úrovni fakult a vysokoškolských ústavů. Indikátory budou každoročně posuzovány Mezinárodní radou. Pro zavedení tohoto systému univerzita plánuje využít podporu z operačních programů.

PŘÍLOHA 1: PODKLADOVÉ DOKUMENTY

- [Pravidla systému zajišťování a vnitřního hodnocení kvality](#)
- [Řád rady pro vnitřní hodnocení](#)
- [Řád celoživotního vzdělávání Univerzity Karlovy](#)
- [Zápisy z jednání Rady pro vnitřní hodnocení](#)
- [Sít koordinátorů kvality na fakultách](#)
- [Vlastní hodnotící zpráva Univerzity Karlovy 2004-2012](#)
- [Charles University Self-Evaluation Report](#)
- [Strategické záměry Univerzity Karlovy a jejich plány realizace](#)
- [Programy na podporu vědy na Univerzitě Karlově](#)
- [Programy PRVOUK](#)
- [Programy PROGRES](#)
- [Program UNCE](#)
- [Program PRIMUS](#)
- [Hodnocení vědecké, výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti Univerzity Karlovy v letech 2004-2012](#)
- Projekt KREDO na Univerzitě Karlově: Souhrnná zpráva za období 01/2014 až 02/2015 a Souhrnná zpráva za období 03/2015 až 06/2015
- Sebehodnotící zpráva Univerzity Karlovy pro podání žádosti o institucionální akreditaci

- [Bilanční zprávy o naplňování dlouhodobého \(strategického\) záměru Univerzity Karlovy z let 2014, 2015, 2016](#)
- [Standardy studijních programů](#)
- [Řád pro hodnocení vzdělávací činnosti studenty a absolventy](#)
- Zpráva o průběhu hodnocení výuky studenty v bakalářském a magisterském studiu na fakultách 2015/2016
- [EUROSTUDENT VI: Výsledky Univerzity Karlovy](#)
- [Doktorandi 2014: Výsledky Univerzity Karlovy](#)
- Zaměstnanost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy (2012)
- [Absolventi Univerzity Karlovy: Univerzita Karlova očima bývalých studentů a postavení absolventů Univerzity Karlovy na trhu práce \(2014\)](#)
- [Zprávy o přijímacím řízení](#)
- Hodnocení služeb Informačně-poradenského centra Univerzity Karlovy (2013)
- [Standardy podpory poskytované studentům a uchazečům o studium se speciálními potřebami na Univerzitě Karlově \(2017\)](#)
- Hodnocení činnosti Evropského centra 2016 a 2017
- Bilanční zprávy Centra pro přenos poznatků a technologií za akademické roky 2014/2015 a 2015/2016
- [Katalog inovačních příležitostí](#)
- [Katalog služeb](#)
- Strategie IT – materiály zpracováváné pro jednání kolegia rektora
- Personální a manažerský audit ubytovacích středisek kolejí ve správě Kolejů a menz Univerzity Karlovy v Praze (2011)
- Optimalizace menz KAM UK: Závěrečná studie (2013)
- Analýza kolejí KaM UK (2016)

PŘÍLOHA 2: ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA Z MEZINÁRODNÍHO HODNOCENÍ UNIVERZITY KARLOVY V AKADEMICKÉM ROCE 2016/2017

- [Charles University Evaluation Report](#)